

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav pedagogiky a sociálních studií

Bakalářská práce

Anna Hetmanová

**KVALITA SPOLUPRÁCE RODIČŮ A ZÁKLADNÍCH ŠKOL Z POHLEDU
ZÁKONNÉHO ZÁSTUPCE**

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma *Kvalita spolupráce rodičů a základních škol z pohledu zákonného zástupce* vypracovala samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato bakalářská práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Oseku nad Bečvou 16.4.2023

.....

Anna Hetmanová

Ráda bych touto cestou vyjádřila poděkování Mgr. Vladu Balabanovi, Ph.D. za jeho cenné rady a trpělivost při vedení mé bakalářské práce.

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Anna Hetmanová
Katedra:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	Mgr. Vlado Balaban, Ph.D.
Rok obhajoby:	2023

Název práce:	Kvalita spolupráce rodičů a základních škol z pohledu zákonného zástupce
Název v angličtině:	The quality of cooperation between parents and primary schools from the point of view of the legal representative
Anotace práce:	<p>Tato bakalářská práce se zaměřuje na kvalitu spolupráce rodičů a základních škol. V teoretické části se zaměřuje na faktory ovlivňující kvalitu spolupráce. Následně popisuje možnosti komunikace a spolupráce základních škol s rodiči.</p> <p>Součástí bakalářské práce je výzkum, který zjišťuje údaje o funkčnosti a kvalitě probíhající spolupráce na základních školách z pohledu zákonných zástupců.</p>
Klíčová slova:	spolupráce, komunikace, rodič, žák, škola
Anotace v angličtině:	<p>This bachelor thesis is focused on the quality of cooperation between parents and primary schools. In the theoretical part, it focuses on factors affecting the quality of cooperation. Then it describes the possible ways of communication and cooperation between parents and primary schools.</p> <p>Another part of the bachelor thesis is research that captures data about the functionality and the quality of ongoing cooperation in primary schools from the point of view of legal representatives.</p>
Klíčová slova v angličtině:	cooperation, communication, parent, student, school
Přílohy vázané v práci:	Dotazník pro rodiče Grafově znázornění odpovědí zákonných zástupců
Rozsah práce:	40 stran (58 161 znaků)
Jazyk práce:	český

Obsah

Úvod	5
TEORETICKÁ ČÁST	6
1 Základní vzdělávání v České republice.....	6
1.1 První stupeň.....	7
1.2 Druhý stupeň	7
2 Faktory ovlivňující kvalitu spolupráce.....	8
2.1 Rodina	8
2.1.1 Pojetí rodiny	8
2.1.2 Typologie rodiny	9
2.1.3 Funkce rodiny.....	9
2.2 Pedagog	12
2.2.1 Základní kvality pedagoga	12
2.2.2 Osobnost pedagoga	13
2.3 Žák.....	13
2.3.1 Problémový žák.....	14
2.3.2 Nadaný žák.....	14
3 Spolupráce školy a rodiny	15
3.1 Klasické formy komunikace s rodiči.....	15
3.1.1 Třídní schůzky.....	15
3.1.2 Konzultační hodiny	16
3.1.3 E-mailová korespondence a telefonní kontakt	16
3.1.4 Nástěnka	16
3.2 Méně časté formy spolupráce a komunikace s rodiči	16
3.2.1 Zahradní slavnost	16
3.2.2 Kurikulární odpoledne	16

3.2.3	Návštěva pedagoga v rodině	16
EMPIRICKÁ ČÁST.....		18
4	Praktická část	18
4.1	Vymezení problému	18
4.2	Cíl šetření	18
4.3	Metody výzkumu	19
4.4	Časová organizace.....	19
4.5	Způsob zpracování získaných dat	20
5	Výsledky	21
6	Diskuse.....	33
6.1	Doporučení.....	36
6.2	Limity výzkumu.....	36
Závěr.....		37
Seznam použitých zdrojů		38
Přílohy		41

Úvod

Ve své bakalářské práci se zabývám kvalitou spolupráce rodičů a základních škol z pohledu zákonných zástupců. Cílem mé práce je zanalyzovat, jak kvalitní je komunikace a spolupráce rodičů na základních školách. Touto problematikou se budu zabývat v empirické části mé bakalářské práce.

Práce je koncipována do dvou částí. Jedná se o teoretickou a praktickou část. Teoretická část zahrnuje tři kapitoly.

V první kapitole teoretické části vymezují pojmy základní vzdělávání v České republice a strukturu základních škol. V této kapitole se zaměřuji na povinnou školní docházku, která musí být zákonnými zástupci dodržena. Dále v této kapitole vysvětluji, jaká je náplň vzdělávání na 1. a 2. stupni.

Faktorům ovlivňující kvalitu spolupráce se věnuji v druhé kapitole. Zde vymezuji pojem rodina, pedagog a žák. V tématu rodina se zaměřuji na pojetí rodiny, funkce a výchovné styly v rodině. Tyto pojmy, vysvětluji ve své práci, protože ovlivňují chování a přístup žáka ke vzdělávání. Pedagog je důležitou osobou, které formuje žáka.

V poslední kapitole se zaměřuji na spolupráci školy a rodiny. Zde se věnuji formám spolupráce rodiny a školy. V této kapitole se zabývám klasickými formami komunikace, ale také se zaměřuji za formy, které nejsou u nás v ČR tolik známe, nebo jsou neoblíbenou formou komunikace.

TEORETICKÁ ČÁST

1 Základní vzdělávání v České republice

„Vzdělávání může být považováno za proces získávání a rozvoje vědomostí, intelektových schopností a praktických dovedností, rozvoje rozumové stránky osobnosti, jejího myšlení a paměti“ (Kantorová, 2008, s. 89).

Povinností zákonných zástupců je posílat žáka do školy, aby splnil povinnou školní docházku. Bezplatné vzdělávání je garantováno zákonem. Základní vzdělávání zahrnuje primární a nižší sekundární vzdělávání, tento proces trvá 9 let. Zákonní zástupci mají ze zákona povinnost dětem dopřát základní vzdělávání, jestliže tomu tak není, dopouští se protiprávnímu jednání. Za tyto přestupky jim hrozí sankce. Všechny děti žijící na území České republiky mají možnost se vzdělávat, bez ohledu na důvod pobytu a jazykovou bariéru.

Povinná školní docházka začíná dětem, které k 31. srpnu před daným školním rokem dosáhli 6 let. Děti, které odpovídají tělesné i duševní vyspělosti, mohou být za stanovených podmínek přijaty i dříve. Rodiče, jejichž děti z opodstatněného důvodu nemohou nastoupit do povinného vzdělávání, mohou zažádat o odklad povinné školní docházky. Jestliže se rodič rozhodne o odkladu, dítě musí zahájit vzdělávání nejpozději v tom školním roce, ve kterém dovrší 8. rok věku. Ukončení základního vzdělávání končí po 9 letech. Nejvyšší možný věk pro absolvování školní docházky je školní rok, ve kterém dítě dovrší 17 let. Jedinec, který absolvoval 9 let povinné školní docházky, ale nedosáhl základního vzdělání má možnost si jej dodělat v příslušných kurzech (Mínisterstvo vnitra, 2023).

Většina základních škol má strukturu prvního a druhého stupně, tedy primární úroveň a sekundární úroveň. Některé školy v menších obcích nemají všechny ročníky, tyto školy nazýváme neúplnými školami. Každá základní škola v čele s ředitelem, má možnost zřídit a dětem s odkladem tzv. přípravné třídy. Pro cizince může škola nabízet kurzy českého jazyka. Příslušníkům národnostních menšin, kteří splnili zákonné podmínky, je škola povinna poskytnout vzdělávání v jejich rodném jazyce.

Základní škola je místem, které nabízí dětem širší výchovné a sociální funkce. Mezi tyto funkce zařazujeme výchovné poradenství, mimoškolní aktivity, zájmové útvary, školní družiny a dětem z druhého stupně školní kluby. Dítě navštěvuje školu, do které je přiděleno podle adresy trvalého bydliště. Zápisy do 1. ročníků probíhají v měsíci dubnu.

1.1 První stupeň

Prvním stupněm se rozumí 1. - 5. ročník základní školy. Dále tento interval dělíme na 1. období, kam řadíme 1. až 3. třídu a 2. období, kam zařazujeme 4. až 5. třídu. První stupeň je pro žáka průlomový a značně významný úsek ve vzdělávání. Zajišťuje dětem přechod z volnějšího režimu, na který bylo dítě zvyklé z předškolního vzdělávání, do určité rutiny a dodržování daných pravidel. Vstup do tohoto období bývá považován za velmi náročný a je zapotřebí dobré spolupráce ze strany rodičů. Dochází k jinému způsobu předávání informací, komunikace, navazování vrstevnických vztahů a také řešení každodenních problémů. 1. stupeň by se měl především zaměřovat na individuální potřeby dítěte.

„Cílem 1. stupně základního vzdělávání je vytvářet předpokladů pro celoživotní učení“ (MŠMT, 2008, s. 47). Učitelé na základních školách předávají základní dovednosti, které uplatňují ve svém životě. Dále učitel děti motivuje k seberozvoji, motivaci k učení. Tímto přístupem si dítě vytváří ucelený náhled na svět kolem sebe. Na prvním stupni by měl učitel být schopen rozpoznat znevýhodnění dítěte a pokusit se o korekci problému, popřípadě zmírnění daného problému.

1.2 Druhý stupeň

Druhý stupeň základních škol plynule navazuje na 1. stupeň ZŠ. Druhý stupeň začíná 6. třídou a je zakončen 9. třídou. Žáci, kteří opakovali ročník mohou vycházet již v 8. třídě. Podmínkou je splněná povinná školní docházka. Vzdělávání druhého stupně nemusí být realizováno pouze na základních školách, ale žáci si mohou na konci 5. třídy zvolit studium na gymnáziu nebo konzervatoři. Náročnost studia na druhém stupni je náročnější. Navazuje na poznatky získané na prvním stupni, které se prohlubují a rozvíjí. *„Cílem 2. stupně základního vzdělávání je především poskytnout co nejvyšší základ všeobecného vzdělání“* (MŠMT, 2000, s. 48). Na druhém stupni je typické střídání učitelů, kteří se zaměřují na svůj obor. Významná odlišnost druhého stupně od prvního je ta, že se začíná vyskytovat diverzita pedagogů, kteří jsou dle své odbornosti rozdělováni na výuku příslušných předmětů.

Mezi důležité aspekty zařazujeme i vztah mezi žákem a učitelem. Tento vztah je založen na toleranci, přirozené autoritě a důvěře. Hodnocení žáků je přísnější a objektivnější než na prvním stupni, ale zároveň už připravuje žáky na středoškolské vzdělávání.

2 Faktory ovlivňující kvalitu spolupráce

2.1 Rodina

Z publikace profesora Zdeňka Matějčka vyplývá následující definice rodiny. Rodina patří mezi nejstarší instituce, které zařazujeme ke společenským institucím. Tato instituce vznikla již v dávných dobách, nejen z pudu pohlavního, který je pro lidstvo nejpřirozenější. Aby společnost fungovala, je zapotřebí potomstvo vzdělávat, ochraňovat a v neposlední řadě jej připravovat na život (Matějček, 2018).

2.1.1 Pojetí rodiny

V sociologickém slovníku je pojem rodina definován takto: *„Obecně původní a nejdůležitější společenská skupina a instituce, která je základním článkem sociální struktury i základní ekonomickou jednotkou a jimiž hlavními funkcemi je reprodukce a trvání lidského biologického druhu a výchova, respektive socializace potomstva, ale i přenos kulturních vzorů a zachování kontinuity kulturního vývoje“* (Petrusek, 1996, s. 940). Rodina je postavena na příbuzenských vztazích. Každý člen rodiny plní danou roli v rodině. Mezi úzké rodinné role patří manželka, která je zároveň matkou. Manžel, který plní roli otce. Dále dcera a syn, kteří jsou v sourozeneckém vztahu (Petrusek, 1994, s. 940-941).

Pedagogický slovník definuje rodinu jako *„Nejstarší společenská instituce. Plní socializační, ekonomické, sexuálně-regulační, reprodukční a další funkce. Vytváří určité emocionální klima, formuje interpersonální vztahy, hodnoty a postoje, základy etiky a životního stylu“* (Průcha a spol., 2003, s. 202). Pro dítě nebo dospělého rodina představuje nenahraditelné a nezastupitelné místo. Jestliže jsou v rodině harmonické vztahy, vyznačuje se posláním pečovat a podporovat všechny členy. Pro společnost je rodina nezbytnou součástí, považujeme ji za základní kámen a je nezbytná pro udržení lidstva. V rodině dochází k základnímu formování. Předem určuje postavení osobností ve společnosti a následné mezilidské vztahy. Rodiče mají snahu vytvářet klidné a vyrovnané prostředí pro vývoj. V rodině mohou nastat i situace, které jsou nepříznivé a stresující (Matoušek, 2003, s. 9-11).

2.1.2 Typologie rodiny

Rodina je společenství lidí v příbuzenském vztahu, která tvoří společnou domácnost. V případě rodiny *nukleární* se jedná o malou jadernou skupinu, ve které převažují blízké vztahy, které jsou založené na vzájemné podpoře, lásce a naslouchání. Rodinu, která se stává z více členů s širším okruhem příbuzných nazýváme tzv. *širší* rodinu (Petrušek, 1994, s. 941). Nyní jsme se seznámili s rozlišením typologie podle velikosti. V knize *Rodiče a děti* profesor Matějček vysvětluje typ rodiny podle úplnosti. Úplnou rodinu tvoří oba rodiče a jejich děti. Za neúplnou rodinu se pokládá rodina, kterou tvoří alespoň jeden rodič s dítětem. V dnešní době se setkáváme s úbytkem úplných rodin. Největší podíl na této problematice mají rozvody. Častou příčinou neúplných rodin je smrt jednoho z rodičů. Do neúplných rodin při sčítání lidu spadají i manželé, kteří nežijí společně v jedné domácnosti. Do neúplných rodin zařazujeme i rodiče, kteří žijí v partnerském vztahu nikoliv ve vztahu manželském (Matějček, 2017, s. 37).

2.1.3 Funkce rodiny

Každá rodina plní svou úlohu, která je nezastupitelná v socializaci. Rodina je primární skupina, která je důležitou součástí sociálního subsystému. Rodinný život je předkládán, jako uznávaná hodnota. Společnost může prostřednictvím této hodnoty vykonávat nátlak na členy rodiny (Mühlpachr, 2008, s. 152).

Rozdělení jednotlivých funkcí rodiny jsem v této části bakalářské práce přejala od Mühlpachra (2008, s. 152-153):

Na rodině můžeme demonstrovat všechny základní sociální vztahy. Funkce biologicko-reprodukční má zajišťovat zejména reprodukci lidské populace. Má důležitý význam na vliv pro budoucí rodinný život, protože s sebou nese přechod k rodičovství. Ve funkci ekonomické rodina zajišťuje bydlení, ochranu před nepříznivými vlivy. Socializační funkce spočívá v opravdovém zájmu o dítě. Rodina napomáhá dítěti v celkové připravenosti na samostatný vstup do společnosti. Tato funkce provází člověka celý život. V každé rodině dochází ke kulturnímu přenosu. Mluvíme o předávání určitých tradic a zvyků v rodině, ale také předání jazyka, který je jakožto základní nástroj komunikace nezbytný pro správnou integraci do společnosti. Poslední funkce je emocionální, která se stále více stává středobodem fungování rodiny. Její podstatou je poskytování citového zázemí, pocitu pomoci, jistoty a bezpečí. V tomto ohledu je rodina jedinečná a nezastupitelná.

1. Zdravá rodina je v dnešní době jedinou zárukou pro výchovu zdravých a emočně stabilních jedinců. Jestliže rodina některé z těchto funkcí neplní, může mít na jedince nepříznivý dopad a zapříčiňuje tak projevy sociálně patologických jevů. V těchto případech mluvíme o rodině, která je afunkční, nebo dysfunkční. Proto Dunovský vypracoval tzv. dotazník funkčnosti rodiny, který se opírá o hodnocení osmi diagnostických kritérií: *složení rodiny, stabilita rodiny, sociální a ekonomická situace, osobnost rodičů, osobnost sourozenců, osobnost dítěte, péče o dítě* (Dunovský, 1999). Na základě těchto kritérií byly autorem (Fischer a spol., 2014, s. 158-159) popsány tyto typy rodin:
 2. Funkční rodina – jedná se o rodinu, která dítěti zajišťuje dobrý vývoj a jeho prospěch
 3. Problémová rodina – jedná se o rodiny, ve kterých se vyskytují vážnější problémy, ale rodina si je zvládá vyřešit, nebo kompenzovat. Sami si dokážou požádat o pomoc.
 4. Dysfunkční rodina – v této rodině se vyskytují vážné problémy, které ohrožují zdravý a bezproblémový vývoj dítěte, tyto problémy rodina nezvládá vyřešit sama a je zapotřebí realizovat opatření.
 5. Afunkční rodina – u této rodiny hovoříme o poruchách velkého rázu, které vedou k sanaci rodiny. Rodina přestává plnit svoji funkci, ohrožuje zdravotní a psychický stav, který by mohl v pozdějším věku vést k delikventnímu stavu dítěte. V tomto momentu dochází k odebrání dětí a následné přesunutí k jiné rodině, která tento nepříznivý vliv může změnit, nebo alespoň zmírnit. Výchovné styly v rodině

Podle Čápa (1996) převažují u rodiče spíše stabilní styly výchovy, ale není to pravidlem. Vždy záleží, jaká je v rodině situace, nebo které vlivy na rodinu působí. Změna často přichází s přibývajícím věkem rodiče nebo zkušenostmi. Každý rodič může získat po čase odlišný pohled na výchovu, a sám zjistí, že výchovné prostředky, které využíval, nejsou tak účinné.

Ve své práci se zaměřím na čtyři výchovné styly. Podle psychologičky Diany Baumrind (1967; 1980, cit. in Jedlička a kol., 2004, s. 39) existují tyto tři styly: autoritářský, autoritativní a liberální. Ve své práci popíši i čtvrtý styl, demokratický.

2.1.3.1 *Autoritářská výchova*

Tento styl je zaměřen především na přesvědčení rodiče, že základní cností dítěte je poslušnost. Rodič od dítěte očekává to, že udělají vše podle pokynů. Děti vychovávané tímto stylem mohou mít značné problémy s vrstevníky. Mezi nejčastější projevy chování můžeme zařadit sobecké až závistivé chování. Děti často mívají problém se spoluprací ve skupině vrstevníků.

2.1.3.2 *Liberální styl*

Tento styl je protikladem stylu autoritářského. Rodič vnímá jako cnost svobodu a svobodné vyjadřování dítěte. Rodič se snaží vyhýbat hádkám a režimu, lépe řečeno disciplíně. Přání a potřeby dítěte jsou v žebříčku na prvním místě. Tento přístup výchovy má stejně jako u autoritářského stylu negativní dopad na dítě. V tomto případě můžeme zařadit mezi negativní vliv i fakt, že tento styl vytváří nedostačující prostor pro vývoj sociální stránky dítěte.

2.1.3.3 *Autoritativní styl*

Tento přístup se nachází na pomezí liberálního a autoritářského přístupu. Tento výchovný styl je postaven na respektu rodiče, ale zároveň je dítěti umožněn prostor pro svobodné vyjadřování. Rodiče jsou schopni kompromisu a upustit od poslušnosti a disciplíny. O trestech rozhoduje rodič v případě, že se dítě chová neadekvátně. V této rodině jsou vztahy mezi rodičem a dítětem vyrovnané. Děti vychovávané v tomto stylu mají tendenci se chovat nezávisle a být k ostatním přátelští (Baumrind, 1967; 1980).

2.1.3.4 *Demokratický styl*

Tento styl se vyznačuje hledáním souladu mezi nároky a požadavky. Rodič se snaží v rodině nastolit harmonii mezi emocionální a racionální složkou. V rodině jsou nastavena pravidla, která jsou diskutována mezi všemi členy rodiny. Aby dítě cítilo podporu od svého rodiče, je zapotřebí být vzorem pro dítě. Dítě vychovávané v tomto stylu by nemělo mít problém se začleněním do vrstevnické skupiny (Procházka, 2012, s. 108-109).

2.2 Pedagog

Ve Pedagogickém slovníku (Průcha et al., 2003, s. 153) je učitel definován jako „*Jeden ze základních činitelů vzdělávacího procesu.*“ Učitel by měl být kvalifikovaný pedagogický pracovník, který je spolu s vedením spoluzodpovědný za řízení a organizaci objektu. Dříve byl učitel považován za hlavní subjekt vzdělávání. V současnosti je učitel považován za důležitý podnět v interakci žáka a prostředí. Dřívější pedagogové byli toho názoru, že formování osobnosti žáka se podaří pouze kvalitní a skutečné osobnosti pedagoga. Úkol pedagoga je velmi náročný. Jeho náplní není pouze formování, hodnocení žáka. Zaměřuje se i na kvalitu vhodných prostředků forem a metod, které jsou důležitou součástí individuálního vzdělávání. Zároveň pedagog nese plnou zodpovědnost za žáky (Jůva et al., 2001).

V zákoně 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících jsou uvedeny všechny předpoklady pro výkon činnosti pedagogického pracovníka.

§ 3

(1) Pedagogickým pracovníkem může být ten, kdo splňuje tyto předpoklady:

- a) je plně způsobilý k právním úkonům,*
- b) má odbornou kvalifikaci pro přímou pedagogickou činnost, kterou vykonává,*
- c) je bezúhonný,*
- d) je zdravotně způsobilý a*
- e) prokázal znalost českého jazyka, není-li dále stanoveno jinak.*

(Zákony pro lidi 202-2023)

2.2.1 Základní kvality pedagoga

Každý pedagog je charakterizován svojí osobností a kvalitou své práce. Mezi dovednosti, které zabezpečují kvalitní působení, patří tyto 3 kvality:

- *Komunikativní dovednosti* – Tyto dovednosti napomáhají pedagogům kontakt s žákem. Touto dovedností se pedagog snaží napomoci žákovi ke správnému myšlení a následnému chování.
- *Organizátorské dovednosti* – Každý pedagog by měl zajistit řídit provoz třídy, umět využívat vhodné metody a principy. Správný pedagog umí řešit a vyhodnotit neočekávané situace. K těmto dovednostem patří i předcházení těchto situací.
- *Rétorské dovednosti* – Pedagogovo poslání je předávání kvalit projevu, které provází žáka po celý život (Jůva et al., 2001).

2.2.2 Osobnost pedagoga

Každý pedagog svojí osobností ovlivňuje výchovně vzdělávací proces. Cílem celého procesu je předávání vědomostí a dovedností. Svojí osobností se podílí na formování mravnosti a hodnot a těmito činiteli vytváří celkovou osobnost žaka. Pedagog by si měl dávat pozor na vlastnosti, které narušují jeho rozhodování. Žáci mohou některé záporné vlastnosti využívat ve svůj vlastní prospěch. Drahomíra Holoušová (2008) v publikaci *Vybrané kapitoly z obecné pedagogiky I.* rozděluje osobní vlastnosti učitele do skupin. Mezi první zařazuje vlastnosti charakteru a vůle do kterých můžeme zařadit čestnost a spravedlnost, které jsou velmi důležité charakterové vlastnosti pedagoga. Další oblastí jsou pracovní vlastnosti. Práce pedagoga je posláním, a proto by každý pedagog měl ke své práci přistupovat s láskou, svědomitostí a důsledností. S touto oblastí souvisí i citově temperamentní vlastnosti, se kterými pedagog přichází do styku každý den. V nelehkých situacích musí čelit sebeovládání svých pocitů a trpělivému přístupu. Jako významnou vlastnost pedagoga uvádí V. Pařízek „*sociální zralost a potřebu a schopnost mezilidských vztahů*“ (Pařízek, 1988, s. 30). Každý pedagog by měl ke své práci postupovat s laskavostí, vlídností a ohleduplností (Kantorová et al., 2008).

2.3 Žák

Roli žáka dítě získává nástupem do školy. Tato role je pro dítě zásadní změnou v jeho životě. Tuto roli si dítě nevybírá samo, ale je mu přidělena tak, aby odpovídala jeho věku s vývoji. Jako první je žák zařazen do určité třídy. Tedy do třídního kolektivu, kde jsou žáci a učitel. Od žáka se očekává respektování a plnění požadavků od učitele, tyto požadavky jsou stanoveny ve školním řádu školy. Za splnění požadavků je žák řádně ohodnocen. Při kladném přístupu je žák hodnocen kladně a při negativním přístupu je žákovo chování projednáváno a vyvozují se z toho sankce.

Dodržování pravidel je v některých případech pro žáka náročné. Ve škole žáci tráví povinný čas a nemohou bez udání důvodu odejít. Žák má jasně nastaveny hranice, jak se má v prostorách školy chovat, ale někdy se nepovede svoje pocity ovládat. Proto je zapotřebí kvalitní komunikace a spolupráce s rodiči (Vagnerová, 2001, s. 231-237).

2.3.1 Problémový žák

V publikaci *Integrativní speciální pedagogika* cituje A. Šafrová M. Vágnerovou (1998) které charakterizuje roli žáka s problémy následovně. Problémové dítě se projevuje vzhledem současným sociokulturním normám problematicky. Dítě pro své chování a citové prožívání, které je v rozporu s normami se stává problematické pro učitele. Takový žák potřebuje jiný přístup a může zpomalit výukový proces ostatním žákům. Dalším projevem je *interpretace jeho projevů*. Tento projev charakterizuje roli žáka. Je zapotřebí pečlivě a včas odhalit příčiny a obtíže (Šafrová in Vítková a kol., 1998, s. 70).

V již zmiňované publikaci autorka rozděluje problémy na tři skupiny:

1. *Děti, které neprospívají*-Mezi ty řadíme děti, které neodpovídají výkonu, který je od nich požadován. Do této skupiny můžeme zařadit děti se specifickými poruchami chování, učení.
2. *Děti s problémy v oblasti chování*-Mezi tuto skupinu zařazujeme děti, které svým chováním narušují proces vzdělávání, nebo se mohou chovat i agresivně. Opět do této skupiny můžeme zařadit děti s poruchami učení, ale můžu zde patřit i děti s tělesnými, či psychickými poruchami.
3. *Oblast citového prožívání*-Tato skupina dětí nenarušuje proces vzdělávání svým chováním, ale je naopak tiché, úzkostlivé, nebo přecitlivělé. Příčinou tohoto stavu mohou být problémy v rodině, nebo problémy, které souvisí s vývojovou vadou (Šafrová in Vítková a kol., 1998, s. 70–71).

2.3.2 Nadaný žák

Vymezení pojmu nadaný, můžeme nalézt v celé řadě publikací. Podle Hříbkové (2009, s. 93) „*znakem nadaných je značná rozmanitost a diverzita osobnostních vlastností*“. Můžeme říct, že osobnost člověka ovlivňována mnoha faktory.

Odlišnost typů nadaných slouží pro pochopení a rozlišení nadaných žáků. Betts a Neihart (1998, s. 248-253) uvádí následující typy. *Úspěšně nadané dítě* se dobře přizpůsobuje společnosti, je bezproblémové a ve škole dosahuje výborných výsledků. *Nadané dítě, maskující své schopnosti* je dítě, které se obvykle vyznačuje tichostí a plachostí. Snadno se stává, že jeho potenciál nemusí být odhalen. *Ztroskotané nadané dítě* má velké problémy v komunikaci. Má problém v uznávání autorit, nespolupracuje a neplní si své povinnosti. *Autonomní (samostatné) dítě* bývá považováno za problémové dítě.

Vyznačuje se samostatností a nebojí se riskovat. *Vysoce tvořivé nadané dítě* jsou obtížně identifikovatelné, rádi si mění pravidla a je velice tvořivé. *Nadané dítě s vývojovou poruchou* tento druh je velice specifický. Dítě má výjimečné schopnosti, ale jeho talent brzdí handicap. U rozvoje nadaných žáků hraje důležitou roli pedagog.

3 Spolupráce školy a rodiny

Kvalitu spolupráci ovlivňuje mnoho aspektů. V první řadě osobnost pedagoga, skladba třídy, vztah rodičů ke škole a postavení rodičů. Aby kvalita spolupráce byla dosažena je zapotřebí zájem obou stran. Tedy školy i rodičů. Rodič by měl navázat s učitelem kladný vztah, aby nebyl v rozporu. Negativní přístup rodičů vede k nedosažení cílů daného problému.

Často se setkáváme s problémem, že rodič očekává od učitele činy, které nejsou v jeho kompetenci, nebo se musí vyřešit ve spolupráci s rodinou.

Tato očekávání shrnula ve své publikaci M. Rabušicová (1996). Rodič od školy očekává, že učitel si dokáže poradit s nekázní dítěte bez zásahu zákonného zástupce. Učitel by měl být ke všem spravedlivý a měl by mít žáky rád. Při komunikaci s rodiči být diskrétní a podávat zprávy soukromě. V žádném případě nezatěžovat a neobtěžovat rodiče.

Očekávání učitele souvisí s funkcí rodiny. Rodič by měl ochotně řešit problémy. Dítěti doma vytvářet pozitivní domácí prostředí, ve kterém budou rodiče projevovat zájem o práci ve škole, zajišťovat dítěti pomůcky, které budou nosit do školy. V neposlední řadě by měl rodič mít zájem o setkávání se s učitelem (Rabušicová a Pol, 1996, s. 113).

3.1 Klasické formy komunikace s rodiči

3.1.1 Třídní schůzky

Hostička (2006) popisuje třídní schůzky jako klasickou schůzku, kde rodiče sedí v lavicích svých dětí a poslouchají výklad učitele. Třídní schůzky jsou na základní škole důležité, ale nejsou povinné. Rodič by však měl průběžně komunikovat s učitelem.

Třídní schůzky zařazujeme do nejběžnější komunikace rodiče a učitele. Jsou pořádány většinou dvakrát v každém pololetí. Často jsou pořádány v době, kdy dochází k uzavření klasifikace. Rodiče jsou tedy seznámeni s prospěchem žáka (Rabušicová a kol., 2004).

3.1.2 Konzultační hodiny

Konzultační hodiny si stanoví sám učitel. Rodič má možnost za učitelem v této době zajít. Často tuto formu komunikace využívají rodiče, kteří nestíhají chodit na třídní schůzky.

3.1.3 E-mailová korespondence a telefonní kontakt

Tuto formu komunikace využívají učitelé nebo rodiče, kteří potřebují rychlou komunikaci. Vhodnější komunikací je emailová korespondence, která v případě napadení jedné strany slouží jako důkazový materiál (Krejčová, 2005).

3.1.4 Nástěnka

Nástěnka je první, co rodiče zaujme. Nástěnka by měla obsahovat základní informace, které jsou pro rodiče důležité. Nástěnka by neměla být pouze vitrínou, ze které se rodič nic nedozví (Hostička, 2006).

3.2 Méně časté formy spolupráce a komunikace s rodiči

V této části se zaměříme na formy spolupráce, které nejsou ve školách časté, ale mohou pomoci zkvalitnit komunikaci a spolupráci.

3.2.1 Zahradní slavnost

Výhodou této formy spolupráce je neformální a klidná atmosféra. Pro pedagogy je přínosnou příležitostí pozorovat děti a rodiče při vzájemné komunikaci. Pro uvolnění atmosféry může odpoledne zpříjemnit hudba, soutěže pro děti a společný čas strávený například u ohně. Z počátku se může stát, že se akce nezúčastní mnoho rodičů, ale je zapotřebí setrvat a akci opakovat (Feřtek, 2011).

3.2.2 Kurikulární odpoledne

Jedná se o formu spolupráce, která není v našich školách známá a častěji se s ní setkáváme u alternativních škol. Při této odpolední návštěvě škola přiblíží rodičům celkovou koncepci a filozofii vzdělávání. Rodiče si mohou projít prostory školy, učitel jim vysvětlí, k čemu jsou dobré třídnické hodiny a konzultace se školním psychologem. Na základních školách je nazýváno spíše třídními schůzkami, kde se rodiče dozvídají podobné informace (Feřtek, 2011).

3.2.3 Návštěva pedagoga v rodině

Tuto formu využívají školy, které jsou zapojené do projektu *Začít spolu*. Tyto návštěvy jsou velmi přínosné pro obě strany. Pedagog poznává žáka v prostředí, které je mu blízké a cítí se zde bezpečně. Pedagog pomocí pozorování zanalyzuje chování, vývoj dítěte.

Jedná se o velmi efektivní formu spolupráce, ale pro některé rodiče může být nepříjemná, jelikož je narušeno soukromí rodiny. Je pravděpodobné, že tato forma nebude patřit k často používaným formám (Krejčová, 2005).

EMPIRICKÁ ČÁST

4 Praktická část

Následující kapitola se zabývá cílem a charakteristikou výzkumného šetření, popisem výzkumného vzorku a výzkumnými metody. V další části se budeme soustředit na vlastní provedení výzkumu.

4.1 Vymezení problému

Z teoretické části práce je patrné, že existuje nespočet faktorů, které mohou ovlivňovat kvalitu spolupráce. Mezi tyto faktory zařazujeme kvalitu rodinného prostředí, osobnost pedagoga, nebo školní prostředí. Ve své praktické části se zaměřím na pohled zákonných zástupců. Při zadávání dotazníkového šetření mi bylo jasné, že se spolupráce na školách bude lišit, jelikož formu komunikace a spolupráce si každý ředitel volí sám. Navíc jsme v nedávné době zažili dlouhodobé, problematické situace spojené s uzavřením škol a následnou distanční výukou. Tohle období školám otevřelo možnost komunikovat v online prostředí. Pro vedení školy je velmi důležitá zpětná vazba, a proto se mnou základní školy chtěly spolupracovat.

4.2 Cíl šetření

Cílem bakalářské práce je na základě výzkumu prováděného na dvou základních školách získat a zanalyzovat údaje o probíhající kvalitě spolupráce rodiny a školy v současné době. Cílem je zjistit, zda byla vzájemná spolupráce navázána a jak funguje z pohledu zákonných zástupců.

Zároveň došlo ke stanovení dílčích cílů:

Zjistit, jak zákonní zástupci hodnotí komunikaci ze strany ZŠ.

Porovnat a vyhodnotit odpovědi zákonných zástupců ze dvou škol, týkající se spolupráce základních škol.

Posoudit, zda výsledky dotazníkového šetření mohou pomoci při zlepšení spolupráce.

4.3 Metody výzkumu

Pro svou bakalářskou práci jsem zvolila metodu kvantitativního výzkumu. Dotazníkové šetření je nejafektovanější metodou zjišťování údajů (Gavora, 1996, s. 53). Proto jsem tento formát využila ve své práci i já. Vzhledem k tomu, že jedním z dílčích cílů bylo porovnat a vyhodnotit odpovědi zákonných zástupců, bylo zapotřebí vymyslet otázky, ze kterých bude zřejmý rozdíl mezi základními školami.

Dotazník byl vytvořen elektronicky přes aplikaci Google Forms a respondenti tak vyplňovali dotazník přímo přes internetový odkaz, který rozeslali ředitelé základních škol. Před odesláním odkazu, byl obsah otázek několikrát zkontrolován a vyzkoušen, tyto odpovědi nebyly zaznamenávány. V úvodu jsem respondenty seznámila se záměrem práce a zdůraznila jsem, že dotazník je naprosto anonymní a slouží pouze pro potřeby šetření mé bakalářské práce.

Každá otázka byla povinná. Pokud respondent otázku nevyplnil, nemohl dotazník odeslat. V druhé části dotazníkového šetření, byly použity i škálové odpovědi ve formátu ohodnoťte podle čísel: (0 nejhorší a 5 nejlepší).

4.4 Časová organizace

Výzkum probíhal v březnu 2023 a to následujícím způsobem. Cílem bylo oslovit 2 základní školy v okrese Přerov. Kontaktovala jsem ředitele vybraných základních škol přes e-mailovou korespondenci, kde jsem je seznámila se svým výzkumem a nabídla jim zapojení se do dotazníkového šetření. Oslovila jsem celkem 4 ZŠ, ale k následné spolupráci se zapojily pouze 2 ZŠ. Poté jsem zaslala odkaz ředitelům škol. Po odeslání odkazu jsem měla ihned zpětnou vazbu od vedení školy a ve velmi brzké době mi začaly chodit výsledky.

Výzkumu se zúčastnilo 160 zákonných zástupců, kteří mají děti na základních školách. Pro realizaci výzkumu byly vybrány dvě základní školy ve městě Přerov. Z první oslovené základní školy vyplnilo zákonných zástupců 80 dotazníků a z druhé oslovené školy také 80 dotazníků.

Výběr konkrétních základních škol nebyl náhodný. Jelikož jsem jednu z oslovených škol navštěvovala a následně v ní pracovala, zdálo se mi vhodné školu kontaktovat a požádat vedení školy o oslovení zákonných zástupců s žádostí o vyplnění dotazníku.

Těž druhá oslovená škola byla vybrána s jednoznačným záměrem. Během praxí na střední škole a následnému ucházení o pracovní pozici jsem zjistila, jakou formou škola komunikuje a spolupracuje se zákonnými zástupci. Tato cesta komunikace mi je bližší než školy u předešlé, a proto jsem chtěla zjistit, jak to vnímají zákonní zástupci.

Pro zachování anonymity jsme se domluvili s vedením školy o uvedení pouze města, kde se základní školy nachází.

4.5 Způsob zpracování získaných dat

Informace a data z dotazníků jsou zpracována do tabulek s počtem respondentů a procenty. Každá otázka je vyhodnocena zvlášť a jsou uvedeny vždy nejčastější odpovědi. Otázky jsou řazeny od obecnějších až po hodnocení zákonných zástupců na škále od 0-5.

V závěru jsou obě školy porovnány a následně navrhnu doporučení, jak zlepšit spolupráci z pohledu rodičů.

5 Výsledky

Položka číslo 1: Jste žák/ žákyně

Odpovědi	První ZŠ	Druhá ZŠ
Matka	73	63
Otec	7	17
V jiném příbuzenském vztahu	0	0

Tabulka 1: Zákonní zástupci žáka

U obou základních škol (ZŠ) byl dotazník zaslán zákonným zástupcům, kteří jsou uvedeni v katalogovém listu žáka, jako kontaktní osoba. U obou škol dotazníky vyplňovaly převážně matky. První ZŠ 92 % a u druhé základní školy 79 % matek.

Položka číslo 2: Při výběru ZŠ jste se seznámil/a se školním vzdělávacím plánem

Odpovědi	První ZŠ	Druhá ZŠ
Seznámil/a jsem se podrobně	22	8
Seznámil/a jsem se okrajově	39	45
Nezajímá mě	6	15
Nevím, že něco takového existuje	13	12

Tabulka 2: Seznámení se s ŠVP

Výsledky u první ZŠ ukazují, že se školním vzdělávacím plánem (ŠVP) se seznámilo okrajově 49 % zákonných zástupců. Lze předpokládat, že si zjistili základní informace o tom, co bude v rámci vzdělávání probíhat, ale ne v takové detailnosti jako ti, kteří se seznámili podrobně (28 %). Překvapilo mě, že 16 % zákonných zástupců nemá povědomí o ŠVP, to může být způsobeno nedostatečným přístupem k informacím.

Na druhé základní škole se s ŠVP seznámilo 56 % zákonných zástupců pouze okrajově. Pouze 10 % zákonných zástupců uvedlo, že se seznámili s tématem podrobně, zatímco 19 % prohlásilo, že je to pro ně nezajímavé. Dále 15 % zákonných zástupců neví, že taková informace existuje, což může znamenat, že tuto informaci škola nedostatečně prezentuje.

Lze konstatovat, že u obou ZŠ je zájem o ŠVP velký.

Položka číslo 3: Zajímal/a jste se o pohled vyučujících o předpokladech Vašeho dítěte?

Odpovědi	První ZŠ	Druhá ZŠ
Ano	20	15
Ano, ale pouze u třídního učitele	32	35
Ne	28	30

Tabulka 3: Pohled zákonných zástupců

Na první ZŠ uvedlo 40 % zákonných zástupců, že se zajímalo o pohled vyučujícího, ale pouze u třídního učitele. Lze konstatovat, že se zaměřovali pouze na to, co si jejich dítě počíná v rámci třídy. Dále 35 % zákonných zástupců odpovědělo, že se pohled vyučujících nezajímalo. Je možné, že tito zákonní zástupci upřednostňovali jiné zdroje informací, nebo je nezajímalo, co si o nich myslí učitelé. Menší počet zákonných zástupců (25 %) zajímal pohled učitele. Je pravděpodobné, že hledali zpětnou vazbu od učitelů, jaký je výkon jejich dětí.

U druhé ZŠ byl zájem o pohled učitele vyrovnaný. Nejvíce zákonných zástupců (44 %) odpovědělo, že se zajímali pouze pohled třídního učitele na předpoklady jejich dítěte. Dalších 38 % zákonných zástupců odpovědělo, že se o pohled vyučujícího nezajímalo. Dále 19 % zákonných zástupců uvedlo, že se o něj nezajímali vůbec. Lze konstatovat, že zákonní zástupci na této škole nejeví zájem o tom, znát předpoklady svých dětí.

Položka číslo 4: Máte přehled o známkách Vašeho dítěte?

Odpovědi	První ZŠ	Druhá ZŠ
Ano	80	80
Ne	0	0
Částečně	0	0

Tabulka 4: Přehled o klasifikaci

Na obou základních školách všichni zákonní zástupci (100 %) odpověděli, že mají přehled o známkách svého dítěte. To znamená, že obě školy informují zákonné zástupce a ti následně znají výsledky svých dětí. Pravděpodobně se aktivně zajímají o jejich vzdělávání a výkon ve škole.

Položka číslo 5: Máte informace o školním výsledku za první pololetí?

Odpovědi	První ZŠ	Druhá ZŠ
Ano	80	77
Pouze částečně	0	3
Nemám, je to pouze věc dítěte	0	0
Nemám, známky pro mě nemají význam	0	0

Tabulka 5: Aktuální informace

U první ZŠ 96 % zákonných zástupců odpovědělo, že má aktuální informace o školním výsledku svého dítěte za první pololetí. To znamená, že tito zákonní zástupci se aktivně zajímají o výsledky svých dětí a pravděpodobně je to pro ně důležitá informace. Malý počet zákonných zástupců (4 %) odpovědělo, že mají pouze částečné informace, lze předpokládat, že mají alespoň nějakou představu o tom, jak si děti ve škole vedou. Žádný ze zákonných zástupců neodpověděl, že nemá aktuální informace. To naznačuje, že pro všechny jsou výsledky dětí důležitou informací.

Z výsledků druhé ZŠ mají všichni zákonní zástupci (100 %) aktuální informace o školním výsledku za první pololetí.

Položka číslo 6: Víte, jaké známky mělo Vaše dítě v pololetí?

Odpovědi	První ZŠ	Druhá ZŠ
Mělo vyznamenání	50	46
Nejhorší známka byla 2	9	10
Nejhorší známka byla 3	16	20
Nejhorší známka byla 4	5	4
Propadlo z jednoho předmětu	0	0
Propadlo z více předmětů	0	0
Nebylo klasifikováno	0	0
Nevím	0	0

Tabulka 6: Informovanost o známkách

Z výsledků je patrné, že na obou školách mají zákonní zástupci povědomí o známkách jejich dětí. V první ZŠ 63 % zákonných zástupců ví, že jejich dítě mělo vyznamenání v pololetí. To znamená, že většina je informována o tom, že si jejich děti vedou velmi dobře. Dále 11 % zákonných zástupců uvedlo, že nejhorší známkou, kterou mělo jejich dítě v pololetí, byla dvojka.

Dalších 20 % zákonných zástupců uvedlo, že nejhorší známkou byla trojka, zatímco 6 % zákonných zástupců uvedlo, že nejhorší známkou byla čtyřka. Lze předpokládat, že vzdělávání na této škole je na kvalitní úrovni. A všichni zákonní zástupci se informují o výsledcích jejich dětí.

V druhé základní škole 58 % zákonných zástupců uvedlo, že jejich děti mělo vyznamenání. Další část odpověděla, že nejhorší známkou byla trojka (25 %). Dále zákonní zástupci odpověděli, že jejich dítě mělo na vysvědčení nejhorší známku dvojku (13 %).

Lze předpokládat, že všichni zákonní zástupci (100 %) mají povědomí klasifikaci svých dětí.

Položka číslo 7: Informuje Vás škola, když nastane nějaký problém s Vaším dítětem?

Odpovědi	První ZŠ	Druhá ZŠ
Ano	67	69
Ne	5	3
Jiné	8	8

Tabulka 7: Informovanost zákonných zástupců

Většina zákonných zástupců v první ZŠ (84 %) uvádí, že škola je informuje, když nastane nějaký problém s jejich dítětem. To naznačuje, že komunikace mezi školou a rodiči je pravděpodobně dobrá a rodiče mají možnost být informováni o dění ve škole. Menší počet zákonných zástupců (6 %) uvedlo, že škola je neinformuje o problémech s jejich dítětem, což by mohlo znamenat, že ve škole existuje nedostatečná komunikace s rodiči nebo škola nepovažuje problémy za dostatečně vážné na to, aby je s rodiči řešila. Několik zákonných zástupců (10 %) uvedlo, že situace je jiná. Často zákonní zástupci uváděli, že nemusí se školou nic řešit, protože mají bezproblémové dítě.

Ve druhé škole většina zákonných zástupců (86 %) odpověděla, že je škola informuje, když nastane nějaký problém s jejich dítětem. Malá menšina (4 %) odpověděla, že škola je neinformuje, zatímco 10 % zákonných zástupců uvedlo jinou odpověď. Lze předpokládat, že ve škole existuje nedostatečná komunikace s rodiči nebo škola nepovažuje problémy za dostatečně vážné na to, aby je s rodiči řešila.

Položka číslo 8: Co nejčastěji řešíte se školou?

Odpovědi	První ZŠ	Druhá ZŠ
Prospěch žáka	51	43
Docházka	8	8
Kázeňské problémy	8	3
Jiné	13	26

Tabulka 8: Důvody komunikace

V první ZŠ největší počet zákonných zástupců (64 %), uvedlo, že se školou nejčastěji řeší prospěch svého dítěte. To naznačuje, že rodiče mají snahu aktivně podporovat rozvoj svého dítěte. Menší počet zákonných zástupců (10 %) komunikuje se školou kvůli docházce nebo kázeňským problémům svého dítěte. Několik zákonných zástupců uvedlo, že řeší se školou jiné záležitosti.

I u druhé ZŠ zákonní zástupci nejčastěji komunikují se školou kvůli prospěchu žáka (54 %). Docházka (10 %) a kázeňské problémy (4 %) jsou méně časté. Opověď jiné zahrnuje širokou škálu odpovědí, což znamená, že zákonní zástupci mají různé individuální potřeby a dotazy týkající se svých dětí.

Položka číslo 9: Účastníte se třídních schůzek?

Odpovědi	První ZŠ	Druhá ZŠ
Ano, vždy	46	43
Občas, když to vyjde	21	33
Neúčastním se, pro časové zaneprázdnění	3	4
Neúčastním se, nic neřeším	0	0

Tabulka 9: Účast na třídních schůzkách

V první ZŠ zákonní zástupci mají zájem účastnit se třídních schůzek. Pravidelně chodí na schůzky 70 % zákonných zástupců a občas, pokud mají čas, dochází 26 % zákonných zástupců. Lze předpokládat, že zákonní zástupci, kteří se nemohou zúčastnit pro časové vytížení (4 %) využívají jiných prostředků pro komunikaci se školou.

Ze zákonných zástupců ve druhé ZŠ, kteří odpověděli na otázku, se většina účastní třídních schůzek vždy (54 %). Menší část zákonných zástupců se účastní pouze občas (41 %), zatímco malý počet zákonných zástupců se neúčastní kvůli nedostatku času (5 %).

Žádný ze zákonných zástupců neodpověděl, že na třídní schůzky nechodí kvůli tomu, že jsou pro ně nezajímavé.

Položka číslo 10: Kdy naposledy jste mluvil/a s třídním učitelem

Odpovědi	První ZŠ	Druhá ZŠ
Vůbec jsme spolu nemluvili	3	7
V uplynulém pololetí alespoň jednou	77	73

Tabulka 10: Komunikace s třídním učitelem

S třídním učitelem v první ZŠ hovořila většina zákonných zástupců. (96 %) Z této otázky můžeme konstatovat, že zákonní zástupci mají zájem o komunikaci. U 4 % zákonných zástupců, kteří nekomunikovali s třídním učitelem, můžeme předvídat, že neměli důvod komunikace, nebo nemohli z důvodu pracovního vytížení.

V druhé ZŠ jsou výsledky velmi podobné. S třídním učitelem hovořila většina zákonných zástupců (91 %). Z této otázky můžeme konstatovat, že zákonní zástupci mají zájem o komunikaci. U 9 % zákonných zástupců, kteří nekomunikovali s třídním učitelem, můžeme předvídat, že i v této ZŠ zákonní zástupci neměli důvod komunikace, nebo nemohli z důvodu pracovního vytížení.

Položka číslo 11: Kterou formu komunikace se školou preferujete?

Odpovědi	První ZŠ	Druhá ZŠ
Osobní kontakt	31	33
Telefon	8	3
Dopis	0	0
Mail	25	3
Přes elektronický přístup připravený pro rodiče	2	36
Vzkaz přes dítě	1	0
Třídní schůzky	3	2
Jiné	10	3

Tabulka 11: Preferovaná forma komunikace

Osobní kontakt je nejpreferovanějším způsobem komunikace (39 %) v první ZŠ. Dalších 32 % zákonných zástupců odpovědělo, že preferují e-mailovou komunikaci, lze předpokládat, že na tento styl komunikace může mít vliv distanční výuka. U možnosti jiné, zákonní zástupci uváděli, že záleží na daném problému.

Z výsledků průzkumu v druhé ZŠ vyplývá, že největší část zákonných zástupců (45 %) preferuje komunikaci se školou přes elektronický přístup, který je připravený pro rodiče. Další část zákonných zástupců upřednostňuje osobní kontakt (41 %), zatímco menší počet zákonných zástupců preferuje komunikaci přes telefon (4 %), email (4 %) a jiné způsoby (4 %). Zajímavé je, že nikdo ze zákonných zástupců neuvádí jako preferovanou formu komunikace vzkaz přes dítě, což může být dáno tím, že se jedná o méně spolehlivý a efektivní způsob komunikace. Pouze velmi malý počet zákonných zástupců na obou ZŠ uvádí třídní schůzky, jako preferovanou formu komunikace.

Položka číslo 12: Domníváte se, že spolupráce rodiny a školy je na dobré úrovni?

Odpovědi	První ZŠ	Druhá ZŠ
Ano	51	39
Nevím, nedokážu posoudit	10	10
Jak kdy a v čem	17	30
Ne	2	1

Tabulka 12: Pohled zákonných zástupců na spolupráci

Z výsledků první ZŠ vyplývá, že většina Zákonných zástupců (64 %) se domnívá, že spolupráce rodiny a školy je na dobré úrovni. Nicméně menší část zákonných zástupců (13 %) se neumí vyjádřit. Dalších 21 % zákonných zástupců odpovědělo, že záleží na situaci. Pouze 3 % zákonných zástupců odpovědělo, že spolupráce není na dobré úrovni.

Z výsledků druhé ZŠ vyplývá, že většina zákonných zástupců (49 %) se domnívá, že spolupráce rodiny a školy je na dobré úrovni. Nicméně, poměrně velký počet respondentů (38 %) opovědělo, že záleží na konkrétní situaci, což naznačuje, že spolupráce může být občas problematická. Malá část zákonných zástupců (1 %) se domnívá, že spolupráce není na dobré úrovni. U této školy 13 % zákonných zástupců neví, jak by situaci měli posoudit.

Položka číslo 13: Informovanost o dítěti ze strany školy je na odpovídající úrovni

Odpovědi	První ZŠ	Druhá ZŠ
0	42	20
1	15	33
2	14	19
3	7	6
4	2	2
5	0	0

Tabulka 13: Hodnocení informovanosti

Podle odpovědí zákonných zástupců (53 %) je informovanost o dítěti ze strany školy na vysoké úrovni, neboť tato většina hodnotí tuto kategorii nejlépe, tedy hodnotou 5. pouze velmi málo rodičů udělilo škole nižší hodnocení.

Z výsledků vyplývá, že většina zákonných zástupců (66 %) se domnívá, že spolupráce rodiny a školy je na dobré úrovni. Nicméně menší část zákonných zástupců (24 %) se neumí vyjádřit. 10 % zákonných zástupců odpovědělo, že záleží na situaci. Nikdo ze zákonných zástupců neodpověděl, že není spokojen s informovaností o dítěti.

Položka číslo 14: Škola mi podává vždy aktuální informace o tom, co se děje, co se připravuje

Odpovědi	První ZŠ	Druhá ZŠ
0	45	32
1	14	24
2	11	16
3	2	5
4	6	3
5	2	0

Tabulka 14: Hodnocení poskytování aktuálních informací

Vyhodnocení první ZŠ ukazuje, že většina zákonných zástupců (56 %) je velmi spokojená s tím, jak škola podává aktuální informace o tom, co se děje a co se připravuje. Dalších 18 % zákonných zástupců se cítí spíše spokojených a 14 % vyjádřilo neutrální postoj, Pouze 8 % zákonných zástupců má nějaké výhrady. Celkově lze tedy říct, že škola je velmi efektivní v podávání aktuálních informací.

Podle odpovědí zákonných zástupců (70 %) je informovanost o dítěti ze strany školy na vysoké úrovni, neboť tato většina hodnotí tuto kategorii. Dalších 20 % zákonných zástupců hodnotí podávání informací na úrovni 3. Menší počet zákonných zástupců než u první ZŠ (10 %) není spokojeno s podáváním aktuálních informací ze strany školy.

Položka číslo 15: Jednání učitele při styku se zákonným zástupcem je na odpovídající úrovni.

Odpovědi	První ZŠ	Druhá ZŠ
0	51	36
1	10	17
2	6	16
3	8	7
4	4	2
5	1	2

Tabulka 15: Hodnocení vystupování učitele

Z hodnocení první ZŠ 64 % zákonných zástupců je velmi spokojena s jednáním učitele při styku se zákonným zástupcem. Dalších 13 % zákonných zástupců se cítí spíše spokojených, zatímco 8 % vyjádřilo neutrální postoj. Zbylých 20 % zákonných zástupců má nějaké výhrady. Celkově lze říct, že většina zákonných zástupců je velmi spokojena s jednáním učitele, což naznačuje že škola má kvalitní vztahy s rodiči a zákonnými zástupci a zajišťuje komunikaci na odpovídající úrovni.

Na základě výsledků druhé ZŠ se zdá, že většina zákonných zástupců (45 %) má velmi pozitivní názor na jednání učitele při styku se zákonným zástupcem. Dalších 21 % zákonných zástupců hodnotí také na kvalitní úrovni, ale je tam prostor pro zlepšení. Pouze malý počet zákonných zástupců (5 %) je nespokojeno a chtějí zlepšit jednání učitele při komunikaci.

Lze předpokládat, že na obou ZŠ pracují kvalifikovaní pedagogové.

Položka číslo 16: Na učitele se mohu obrátit, když potřebuji pomoc s řešením problémů dítěte.

Odpovědi	První ZŠ	Druhá ZŠ
0	51	34
1	13	25
2	4	14
3	5	2
4	5	5
5	2	0

Tabulka 16: Hodnocení kvalit učitele

Výsledky z první ZŠ ukazují, že většina zákonných zástupců (63,7 %) se cítí velmi jistě v tom, že se mohou na učitele obrátit, když potřebují pomoc s řešením problémů svých dětí. Dalších 16 % zákonných zástupců se cítí spíše jistých, zatímco 11 % vyjádřilo neutrální postoj. Pouze 13 % zákonných zástupců má nějaké výhrady, z toho 6,3 % hodnotí tuto oblast jako podprůměrně špatnou.

U druhé ZŠ jsou výsledky velmi podobné. Vyhodnocení ukazuje, že většina zákonných zástupců (43 %) se cítí velmi jistě v tom, že se mohou na učitele obrátit, když potřebují pomoc s řešením problémů svých dětí. Dalších 31 % zákonných zástupců se cítí spíše jistých, zatímco 18 % vyjádřilo neutrální postoj. Pouze 7 % zákonných zástupců má nějaké výhrady a hodnotí tuto oblast jako podprůměrně špatnou.

Celkově lze říct, že většina zákonných zástupců má důvěru v učitele a vnímá je jako důležitého spojence při řešení problémů.

Položka číslo 17: Na vedení školy se mohu obrátit, když potřebuji pomoc s řešením problémů dítěte.

Odpovědi	První ZŠ	Druhá ZŠ
0	56	29
1	8	16
2	3	16
3	5	13
4	5	5
5	3	1

Tabulka 17: Hodnocení kvalit vedení

V první ZŠ většina zákonných zástupců (70 %) se cítí velmi jistě v tom, že se mohou na vedení školy obrátit, když potřebují pomoc s řešením problémů svých dětí. Dalších 10 % zákonných zástupců se cítí spíše jistých, zatímco 8 % vyjádřil neutrální postoj. Pouze 11 % zákonných zástupců má nějaké výhrady, z toho 6 % hodnotí tuto oblast jak podprůměrnou a špatnou. Celkově lze říct, že většina zákonných zástupců na první ZŠ má důvěru ve vedení školy.

U druhé ZŠ 36 % zákonných zástupců se cítí velmi jistě v tom, že se mohou na vedení školy obrátit, když potřebují pomoc s řešením problémů svých dětí. Dalších 20 % zákonných zástupců se cítí spíše jistých, zatímco 20 % vyjádřil neutrální postoj. 16 % zákonných zástupců má nějaké výhrady, z toho 7 % hodnotí tuto oblast jak podprůměrnou a špatnou.

Lze konstatovat, že v první ZŠ se mohou zákonní zástupci více spolehnout na vedení školy.

Položka číslo 18: Škola mi vždy vychází vstříc, pokud mám potřebu s ní cokoli projednat.

Odpovědi	První ZŠ	Druhá ZŠ
0	52	26
1	10	23
2	8	16
3	4	8
4	3	6
5	3	1

Tabulka 18: Hodnocení vstřícnosti školy

Vyhodnocení v první ZŠ ukazuje, že většina zákonných zástupců (65 %) se cítí velmi pozitivně v tom, že škola jim vychází vstříc a je ochotná s nimi cokoli projednat. Dalších 13 % zákonných zástupců se cítí spíše pozitivně, zatímco 11 % vyjádřilo neutrální postoj. Pouze 12 % zákonných zástupců má nějaké výhrady, z toho 4 % hodnotí tuto oblast jako podprůměrnou a špatnou.

U druhé ZŠ se 33 % zákonných zástupců cítí velmi pozitivně v tom, že škola jim vychází vstříc a je ochotná s nimi cokoli projednat. Dalších 29 % zákonných zástupců se cítí spíše pozitivně, zatímco 20 % vyjádřilo neutrální postoj. Dále 18 % zákonných zástupců má nějaké výhrady, z toho 1 % hodnotí tuto oblast jako podprůměrnou a špatnou.

Lze předpokládat, že většina zákonných zástupců u obou ZŠ vnímá školu, jako otevřenou a přístupnou, což naznačuje, že škola má dobré vztahy se zákonnými zástupci podporuje otevřenou komunikaci.

Položka číslo 19: Vyhovuje mi způsob, jakým se mnou škola komunikuje.

Odpovědi	První ZŠ	Druhá ZŠ
0	43	40
1	20	20
2	7	12
3	5	4
4	5	1
5	0	3

Tabulka 19: Hodnocení školy

V první ZŠ 54 % zákonných zástupců je spokojeno se způsobem, jakým škola s nimi komunikuje. Dalších 25 % zákonných zástupců je spíše spokojena a pouze 16 % má nějaké výhrady.

V druhé ZŠ 50 % zákonných zástupců je také spokojeno se způsobem, jakým škola s nimi komunikuje. Dalších 25 % zákonných zástupců je spíše spokojena a pouze 10 % má nějaké výhrady.

Celkově lze říct, že škola si obě ZŠ vysloužili výborné hodnocení od zákonných zástupců.

6 Diskuse

V teoretické části mé bakalářské práce se potvrdilo, že kvalitu spolupráce ovlivňují činitelé. Mezi ně patří rodina a její funkce, osobnost pedagoga, nebo žák. Lze předpokládat následující. Pokud rodina dodržuje funkce a je dítěti oporou, kvalita spolupráce se školou je na dobré úrovni. Pokud pedagog využívá svých kvalit při komunikaci a spolupráci, je zpětná vazba od rodičů pozitivní. Žák, který dodržuje pravidla a je bezproblémový, nemusí zatěžovat své rodiče zbytečnou komunikací se školou a následné řešení problému. Proto jsem se rozhodla výzkum zaměřit na zákonné zástupce. Na základě výzkumu o kvalitě spolupráce rodičů a základních škol z pohledu zákonného zástupce jsme zjistili srovnání kvalit dvou základních škol. U obou škol jsme zjistili, že podrobná znalost ŠVP základní školy nehraje důležitou roli při volbě ZŠ. Zájem ze strany zákonného zástupce o předpokladech dítěte je častá, ale nejvíce u třídních učitelů. U obou základních škol jsou rodiče informováni a mají přehled o známkách dítěte. Lze předpokládat, že na ZŠ by zákonní zástupci měli mít přehled o prospěchu dítěte. S tím souvisí i informace o školním výsledku. Zákonní zástupci, jejichž děti navštěvují ZŠ musí absolvovat povinnu školní docházku. Zákonný zástupce je povinen být informován o prospěchu dítěte.

Kvalita vyučování na obou základních školách je na velice dobré úrovni. Více než polovina žáků měla na obou školách vyznamenání. Nikdo ze zákonných zástupců neopověděl, že nezná známky svého dítěte. U obou škol můžeme potvrdit, že dostatečně informuje zákonné zástupce o problémech dítěte a lze předpokládat, že škola má snahu zamezit konfliktům a snaží se eliminovat rozvíjející se problém. Někteří zákonní zástupci dokonce odpověděli, že je škola nemusí informovat, protože jejich dítě nemá žádné problémy. Na obou školách více jak polovina zákonných zástupců řeší prospěch žáka. Lze konstatovat, že zájem zákonných zástupců o dobré známky je více aktuální než kázeňské problémy, či docházka dětí.

Více jak polovina zákonných zástupců se pravidelně účastní třídních schůzek. Lze předpokládat, že zákonní zástupci, kteří se účastní třídních schůzek občas, nemají potřebu se školou nic řešit. S touto otázkou souvisí i otázka, kdy naposledy zákonný zástupce mluvil s třídním učitelem. Většina zákonných zástupců mluvila s třídním učitelem alespoň jednou v pololetí. Lze předpokládat, že se jedná o zákonné zástupce, jejichž dítě nemá ve škole žádný problém. Zákonní zástupci u obou škol preferují osobní kontakt, ale u jedné školy mají zřízený elektronický přístup pro rodiče, kde mohou komunikovat s učitelem.

Lze předpokládat, že zákonní zástupci tento systém využívají ke klasické komunikaci, ale pokud musí řešit vážnější problém volí osobní kontakt.

Otázka týkající se hodnocení spolupráce školy měla být volnou návazností na druhou část dotazníkového šetření. Zákonní zástupci hodnotí spolupráci na dobré úrovni, ale někteří jsou zdrženlivější a nedokážou tento fakt posoudit, nebo zhodnotit komplexně.

Ze stupnice hodnocení lze posoudit, že informovanost o dítěti je na odpovídající úrovni. Lze předpokládat, že zákonní zástupci jsou spokojeni s informovaností. Dále škola podává vždy aktuální informace, které jsou pro zákonné zástupce důležité zákonní zástupci jsou informováni o dění ve škole. Hodnocení úrovně jednání je u obou škol na povídající úrovni. Lze předpokládat, že někteří rodiče měli s jednáním špatnou zkušenost. Z výsledků vyplývá, že zákonný zástupce se může na obou školách obrátit na učitele a ten jim pomůže daný problém vyřešit. Dále většina respondentů uvedla, že se mohou obrátit na vedení školy. Zákonní zástupci v dotazníkovém šetření ohodnotili na výbornou postoj školy, když zákonní zástupci potřebují cokoli projednat.

Na závěr dotazníku jsem umožnila zákonným zástupcům se volně vyjádřit, jak by chtěli zlepšit komunikaci. U jedné školy, kde naplno nevyužívají elektronický systém, se často opakovala prosba o jeho plné využití. U druhé školy, kde tento systém využívají by si naopak přáli více osobního kontaktu. Častou odpovědí bylo kladné hodnocení komunikace bez negativní reakce.

Podobným výzkumem, zabývají se spolupráci rodiny a školy se zaměřovala ve své bakalářské práci Hynková (2016). Výzkum byl mířen na střední školy zaměřené na služby a obchod. Cílem této práce bylo zjistit, zda byla spolupráce navázaná a jak funguje u rodičů, dle jejich dosaženého vzdělání. Respondenti byli rodiče, kteří byli rozděleni podle dosaženého vzdělání. U své bakalářské práce jsem se rozhodla být konkrétnější, a proto jsem zapojila do dotazníkového šetření 2 ZŠ, které oslovily své rodiče o vyplnění dotazníku. Cílem bylo zjistit na jaké úrovni spolupráce probíhá. Základní školy jsem si vybrala záměrně, jelikož formy komunikace jsou u těchto typu škol různorodé. Dále u středních škol se zájem rodičů o studium dítěte snižuje, zatímco o ZŠ mají povinnost se informovat o svém dítěti. Kvalita spolupráce nemusí být zaměřena pouze do školního prostředí. Pěničková (2017) se ve své práci zabývá spoluprací sociálních pracovníků.

Cílem jejího dotazníkového šetření bylo také zjistit kvalitu spolupráce sociálních pracovníků v oblasti sociálně-právní ochrany dětí. Dále ve svém výzkumu zjišťuje, jaká forma komunikace je při spolupráci nejvyužívanější. Dle mého názoru je kvalita spolupráce důležitá, pro správné řízení organizací, ať je to ve školním prostředí, nebo v sociálních službách.

Naplnění dílčích cílů

Zjistit, jak zákonní zástupci hodnotí komunikaci ze strany ZŠ: Hodnocení komunikace ze strany ZŠ zákonnými zástupci se může lišit v závislosti na mnoha faktorech, jako je styl komunikace, pravidelnost a úplnost informací, dostupnost a přístup pedagogů. Výsledky dotazníkové šetření zjistily, že zákonní zástupci na obou školách hodnotí komunikaci kladně. ZŠ aktivně komunikují a předávají informace zákonným zástupcům.

Porovnat a vyhodnotit odpovědi zákonných zástupců ze dvou škol, týkající se spolupráce základních škol: Jelikož se dotazníkového šetření na obou školách zapojil stejný počet respondentů můžeme základní školy porovnat stejně. Zákonní zástupci na obou školách jsou informováni ze strany školy o důležitých záležitostech týkající se jejich dětí. To znamená, že mají aktuální přehled o výsledcích vzdělávacího procesu. Zároveň zákonní zástupci jeví zájem o komunikaci a spolupráci. Dále zákonní zástupci na obou školách chtějí diskutovat s pedagogy o pokroku jejich dětí a hodnotí kvalitu spolupráce jako výbornou, až na některé zákonné zástupce, kteří neměli dobrou zkušenost s komunikací, ale jedná se o menšinu respondentů. Aktivní komunikace školy a zákonných zástupců je důležitá pro spokojenost zákonných zástupců.

Posoudit, zda výsledky dotazníkového šetření mohou pomoci při zlepšení spolupráce: Na základě získaných dat můžu analyzovat a zhodnotit a přizpůsobit současné přístupy tak, aby lépe vyhovovaly potřebám zákonným zástupcům. Nicméně výsledky dotazníkového šetření by neměly být jediným faktorem při rozhodování o změnách ve spolupráci. Je důležité myslet i na jiné faktory, mezi které řadíme dostupnost finančních prostředků, nebo zkušenosti pedagogů. Proto tato data by měla být využita jako vodítka pro diskusi a plánování změn ve spolupráci se školou. V každém případě je zapojení zákonných zástupců a jejich názorů klíčové pro vytvoření kvalitní a efektivní spolupráce, a proto jsem si jako výzkumný vzorek vybrala zákonné zástupce.

6.1 Doporučení

Na obou základních školách je z mého pohledu komunikace a spolupráce na dobré úrovni. Pro udržení si tohoto prestiže bych doporučovala setrvávat v této kvalitě spolupráce. Pro navázání užšího vztahu se školou a pedagogem bych doporučila zapojení zákonných zástupců do školního života například formou kurikulárního odpoledne. Škola by měla umožnit prostor pro diskusi zákonných zástupců, ale být připravena na konstruktivní kritiku a následně navrhnout řešení problému. Vytvořit pro zákonné zástupce systém pro zpětnou vazbu formou evaluace, ta umožní rodičům anonymně vyjádřit svůj názor a vyhodnotit kvalitu vzdělávacího procesu. Následně bude škola informována o nedostacích, které zákonní zástupci vidí, ale k vedení školy se přímo nedostanou. Škola by si měla definovat jasná pravidla a očekávání ohledně spolupráce a komunikace se zákonnými zástupci. Tato pravidla by měla být transparentní, srozumitelná a v souladu s právními normami.

Tyto doporučení mohou pomoci základním školám posunout spolupráci se zákonnými zástupci a vytvořit tak silnější partnerství pro podporu vzdělávacího procesu dětí.

6.2 Limity výzkumu

Limitem mého kvantitativního výzkumu je to, že je zaměřen pouze na dvě základní školy v okrese Přerov. Z toho plyne, že pokud bych výzkum zaměřila na základní školy v celém Olomouckém kraji, měla bych více respondentů a výzkumný vzorek by se stal více reprezentativním. Avšak mým cílem bylo zhodnotit kvalitu spolupráce konkrétních dvou škol, a proto jsem se rozhodla provést výzkum jen v tomto okrese.

Mezi limity výzkumu můžu uvést fakt, že s oběma základními školami jsem spolupracovala. V jedné ze škol dokonce pracovala a se spoluprací s rodiči jsem se setkávala denně. V rámci provádění výzkumu jsem byla objektivní a snažila jsem se oddělit svůj vlastní pohled na kvalitu spolupráce.

Závěr

Cílem této práce bylo zjistit, jak zákonní zástupci hodnotí kvalitu spolupráce se základní školou a následně zpracovat doporučení, jak zlepšit komunikaci a spolupráci. Kvalita spolupráce mezi rodiči a základní školou je klíčovým faktorem pro úspěšné vzdělávání a rozvoj dítěte. V teoretické části byly popsány faktory ovlivňující kvalitu této spolupráce, kterým jsou rodina, pedagog a žák. Rodina je jedním z nejdůležitějších faktorů, který ovlivňuje spolupráci se školou. Rodiče, kteří se aktivně zapojují do vzdělávání svého dítěte a komunikují s pedagogy pozitivně přispívají ke zlepšení výsledků vzdělávacího procesu. Rodiče, kteří nekomunikují, nebo se nezajímají o výsledcích dětí, negativně působí na své děti.

Formy spolupráce mezi rodinou a školou mohou být různorodé, ale je důležité, aby formy spolupráce byly přizpůsobeny konkrétním potřebám rodiny a školy.

Dotazníkovým šetřením bylo zjištěno, že na obou základních školách je komunikace a spolupráce na dobré úrovni a že většina zákonných zástupců jeví zájem o vzdělávací proces svých dětí. Přesto je možné zlepšit informovanost zákonných zástupců a více je zapojit do aktivit školy.

Výsledky dotazníkového šetření budou zaslány ředitelům základních škol. Tyto výsledky mohou škole poskytnout cenné informace o tom, jak zlepšit spolupráci s rodinami a zvýšit úspěšnost vzdělávání dětí. Je důležité, aby škola na základě těchto výsledků provedla kroky, které budou pro spolupráci nejefektivnější.

Seznam použitých zdrojů

- BETTS, George T. a NEIHART, Maureen. Profiles of gifted and talented. *Gifted Child Quarterly*. 1988. 3(2), 248 - 253. [online]. cit. 2023-04-10. Dostupné z: nl/?file=700&m=1381450002&action=file.download
- ČÁP, Jan. *Rozvíjení osobnosti a způsob výchovy: vzdělávání, výchova, sociální péče*. Vyd. 1. Praha: Institut sociálních vztahů, 1996, 302 s. Speciální pedagogika (Portál). ISBN 80-858-6615-3.
- FĚRTEK, Tomáš. *Rodiče vítáni: praktický návod, jak usmířit rodiče a učitele našich dětí*. Praha: Yinachi, 2011. ISBN 978-80-904735-2-2.
- FISCHER, Slavomil a Jiří ŠKODA. *Sociální patologie: Závažné sociálně patologické jevy, příčiny, prevence, možnosti řešení*. 2. rozšířené a aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2014. ISBN 978-80-274-5046-0.
- GAVORA, Peter. *Výzkumné metody v pedagogice*. 1. Brno: Paido, 1996. ISBN 80-85931-15-X.
- HOSTIČKA, Jan. *Komunikace mezi školou a rodiči žáků* [online] 26.6.2006. Dostupné z <https://clanky.rvp.cz/clanek/s/Z/620/KOMUNIKACE-MEZI-SKOLOU-A-RODICI-ZAKU.html>
- HŘÍBKOVÁ, Lenka. *Nadání a nadaní: pedagogicko-psychologické přístupy, modely, výzkumy a jejich vztah ke školské praxi*. 1. vyd. Praha: Grada. 2009. ISBN 978-80-247-1998-6
- HYNKOVÁ, Eva. *Spolupráce rodiny a školy v současných podmínkách* [online]. Hradec Králové, 2016 [cit. 2023-04-10]. Bakalářská práce. Univerzita Hradec Králové, Pedagogická fakulta. Mgr. Carmen Simonová. Dostupné z: <https://theses.cz/id/zrxu5l/18683369>
- JEDLIČKA, Richard. *Děti a mládež v obtížných životních situacích: nové pohledy na problematiku životních krizí, deviací a úlohu pomáhajících profesí*. Vyd. 1. Praha: Themis, 2004, 478 s. ISBN 80-731-2038-0.
- JŮVA, Vladimír et al. *Základy pedagogiky pro doplňující pedagogické studium*. 1. vyd. Brno: Paido – edice pedagogické literatury, 2001. 118 s. ISBN 80-859-3195-8.
- KANTOROVÁ, Jana. *Vybrané kapitoly z obecné pedagogiky 1*. 2.vyd. Olomouc: Hanex, 2008. ISBN 978-80-7409-024-0.
- KREJČOVÁ, Věra. *Aktuální témata výchovy a vzdělávání ve škole*. Texty pro disciplínu Teorie výchovy. Hradec Králové: Gaudeamus, 2005. ISBN 80-7041-391-3.

- MATĚJČEK, Zdeněk. *Rodiče a děti*. 3. upravené vydání. Praha: Vyšehrad, 2018. ISBN 978-80-7429-797-7.
- MATOUŠEK, Oldřich. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. 3. přeprac. rozš. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 2003. ISBN 80-86429-19-9.
- MÜHLPACHR, Pavel. *Sociopatologie pro sociální pracovníky*. Brno: MSD, 2008. ISBN 978-80-7392-069-2.
- Nalezené předpisy – Zákony pro lidi. *Zákony pro lidi – Sbirka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 11.04.2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/hledani?text=563%2F2004>
- PĚŘÍZEK, Václav. *Učitel a jeho povolání*. Praha: SPN, 1988.
- PĚNIČKOVÁ, Aneta. Spolupráce sociálních pracovníků v oblasti sociálně právní ochrany dětí [online]. Olomouc, 2017 [2023-04-11]. Bakalářská práce. Univerzita Palackého, Cyrilometodějská teologická fakulta. Mgr. Lenka Divoká, Ph.D. Dostupné z: <https://theses.cz/id/c5xet2/20893837>
- PETRUSEK, Miloslav. *Velký sociologický slovník*. Sv. 2, P – Ť. 1. vyd. Praha: Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-310-5.
- Portál veřejné správy [online]. Praha: Ministerstvo vnitra, 2023 [cit. 2023-01-23]. Dostupné z: https://portal.gov.cz/informace/zakladni-vzdelavani-INF-94?fbclid=IwAR2zbNB0eoZBQn2I8gpLGv_Yd-req2CtpETnduFbtUK8WRft7qGO3AkiZSI#_popis
- PROCHÁZKA, Miroslav. *Sociální pedagogika*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2012, 203 s. Pedagogika (Grada). ISBN 978-802-4734-705.
- PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 4. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-772-8.
- RABUŠICOVÁ, Milada a Milan POL. *Vztahy školy a rodiny dnes: hledání cest k partnerství*. Pedagogika. Praha: PedF UK 1996, roč. 1996 č. 2, s. 113. ISSN 0031-3815.
- RABUŠICOVÁ, Milada. *Škola a (versus) rodina*. 1. vyd. Brno: CP Books, 2005. ISBN 80-210-598-6.
- TUPÝ, Jan a Vladimíra SPILKOVÁ. *Bílá kniha*. Praha: Ústav pro informace ve vzdělávání, Taurius, 2001. ISBN 80-211-0372-8.
- VÁGNEROVÁ, Marie. *Kognitivní a sociální psychologie žáka základní školy*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0181-8

VÍTKOVÁ, Marie et al. *Integrativní speciální pedagogika*. 1. vyd. Brno: Paido, 1998. ISBN 80-85931-51-6.

Přílohy

Dotazník pro zákonné zástupce

Dotazník pro rodiče ZŠ

1. **Mé dítě navštěvuje tuto ZŠ:**
2. **Jste žák/žákyně**
 - a) Otec
 - b) Matka
 - c) V jiném příbuzenském vztahu
3. **Při výběru ZŠ jste se seznámil/a se školním vzdělávacím plánem.**
 - a) Seznámil/a jsem se podrobně
 - b) Seznámil/a jsem se okrajově
 - c) Nezajímal mě
 - d) Nevím, že něco takového existuje
4. **Zajímal/a jste se o pohled vyučujících o předpokladech Vašeho dítěte?**
 - a) Ano
 - b) Ano, ale pouze u třídního učitele
 - c) Ne
5. **Máte přehled o známkách Vašeho dítěte?**
 - a) Ano
 - b) Ne
 - c) Částečně
6. **Máte aktuální informace o školním výsledku za první pololetí?**
 - a) Ano
 - b) Pouze částečně
 - c) Nemám, je to věc dítěte
 - d) Nemám, známky pro mě nemají význam
7. **Víte, jaké známky mělo vaše dítě v pololetí?**
 - a) Mělo vyznamenání
 - b) Nejhorší známka byla 2
 - c) Nejhorší známka byla 3
 - d) Nejhorší známka byla 4
 - e) Propadlo z 1 předmětu
 - f) Propadlo z více předmětů
 - g) Nebylo klasifikováno
 - h) Nevím
8. **Informuje Vás škola, když nastane nějaký problém s Vaším dítětem?**
 - a) Ano
 - b) Ne
9. **Co nejčastěji řešíte se školou?**
 - a) Prospěch žáka
 - b) Docházku
 - c) Kázeňské problémy
 - d) Jiné...

10. Účastníte se třídních schůzek?

- a) Ano, vždy
- b) Občas, když to vyjde
- c) Neúčastním se, pro časové zaneprázdnění
- d) Nezúčastním, nic neřeší

11. Kdy jste naposledy mluvil/a s třídním učitelem?

- a) Vůbec jsme spolu nemluvili
- b) V uplynulém pololetí alespoň jednou

12. Kterou formu komunikace se školou preferujete?

- a) Osobní kontakt
- b) Telefon
- c) Dopis
- d) Mail
- e) Přes elektronický přístup připravený pro rodiče
- f) Vzkazy před sítí
- g) Třídní schůzky
- h) Jiné...

13. Domníváte se, že spolupráce rodiny a školy je na dobré úrovni?

- a) Ano
- b) Nevím, nedokážu posoudit
- c) Jak kdy a jak v čem
- d) Ne

Ohodnoťte na škále od 0-5 (0 nejhorší 5 nejlepší)

14. Informovanost o dítěti ze strany školy je na odpovídající úrovni

0, 1, 2, 3, 4, 5

15. Škola mi podává vždy aktuální informace o tom, co se děje, co se připravuje

0, 1, 2, 3, 4, 5

16. Jednání učitele při styku s rodiči je na odpovídající úrovni

0, 1, 2, 3, 4, 5

17. Na učitele se mohu obrátit, když potřebuji pomoc s řešením problémů dítěte

0, 1, 2, 3, 4, 5

18. Na vedení školy se mohu obrátit, když potřebuji pomoc s řešením problémů dítěte

0, 1, 2, 3, 4, 5

19. Vyhovuje mi způsob, jakým se mnou škola komunikuje (třídní schůzky, konzultace)

0, 1, 2, 3, 4, 5

20. Škola mi vždy vychází vstříc, pokud mám potřebu s ním cokoli projednat

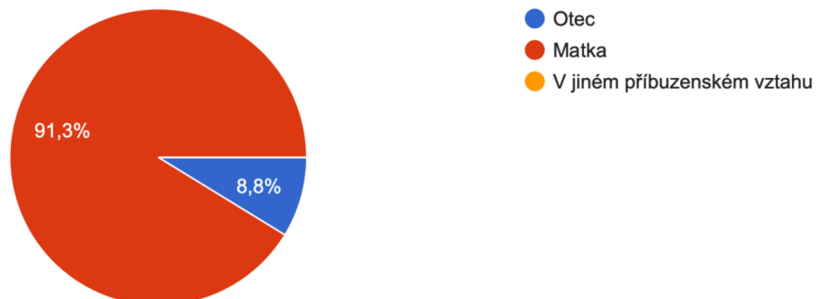
0, 1, 2, 3, 4, 5

Grafy odpovědí 1.ZŠ

Graf k 1. otázce

Jsem žák/žákyně

80 odpovědí

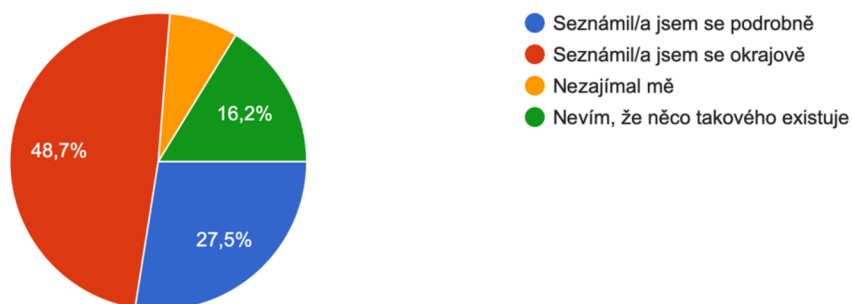

Graf k 2. otázce

Graf k 3. otázce

Při výběru ZŠ jste se seznámil/a se školním vzdělávacím plánem.

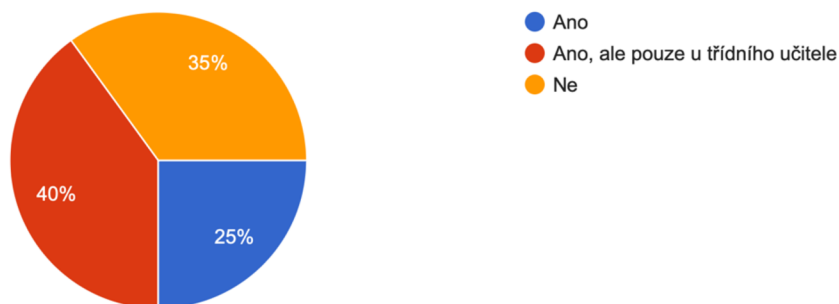
80 odpovědí

Graf ke 4. otázce

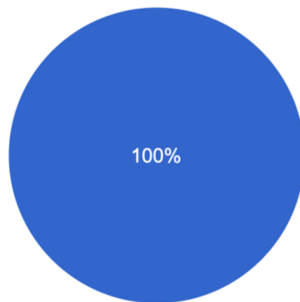
Zajímá/a jste se o pohled vyučujících o předpokladech Vašeho dítěte?

80 odpovědí

Máte přehled o známkách Vašeho dítěte?

80 odpovědí

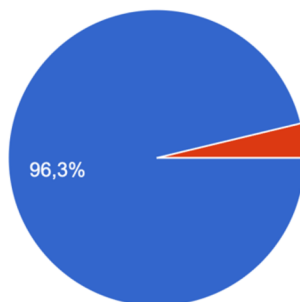

- Ano
- Ne
- Částečně

Graf k 5. otázce

Máte aktuální informace o školním výsledku za první pololetí?

80 odpovědí

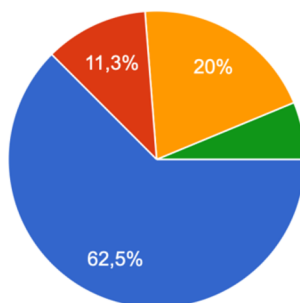

- Ano
- Pouze částečně
- Nemám, je to pouze věc dítěte
- Nemám, známky pro mě nemají význam

Graf k 6. otázce

Víte, jaké známky mělo Vaše dítě v pololetí?

80 odpovědí

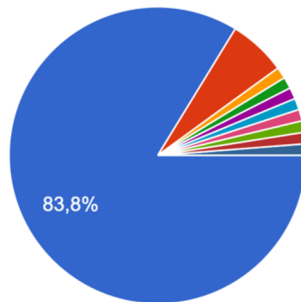

- Mělo vyznamenání
- Nejhorší známka byla 2
- Nejhorší známka byla 3
- Nejhorší známka byla 4
- Propadlo z jednoho předmětu
- Propadlo z více předmětů
- Nebylo klasifikováno
- Nevím

Graf k 7. otázce

Informuje Vás škola, když nastane nějaký problém s Vaším dítětem?

80 odpovědí

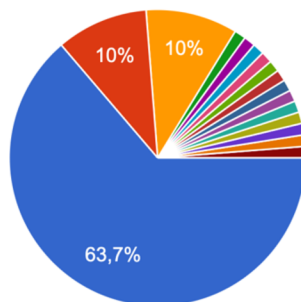
- Ano
- Ne
- Zatím se nic takového neštěstí nestalo
- Problém zatím nenastal
- Iniciativa je povětšinou ze strany rodiče
- Zatím nebyl důvod, věřím, že by jistě i...
- Problém nenastal
- zatím asi nebyl problém

▲ 1/2 ▼

Graf k 8. otázce

Co nejčastěji řešíte se školou?

80 odpovědí

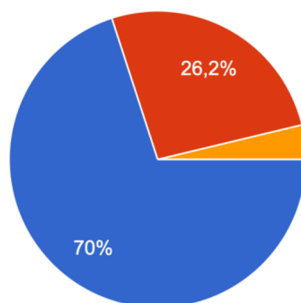
- Prospěch žáka
- Docházku
- Kázeňské problémy
- Pouze průběžné třídní schůzky, s paní...
- aktuálně nic
- Prozatím nebyli větší problémy s dítětem...
- průběh vyučování, kvalitu výuky
- Organizační věci

▲ 1/2 ▼

Graf k 9. otázce

Účastníte se třídních schůzek?

80 odpovědí

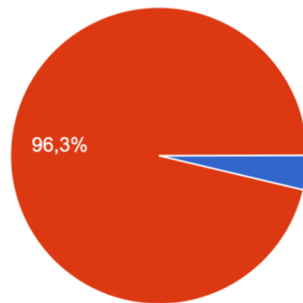

- Ano, vždy
- Občas, když to vyjde
- Neúčastním se, pro časové zaneprázdnění
- Neúčastním, nic neřeším

Graf k 10. otázce

Kdy naposledy jste mluvil/a s třídním učitelem?

80 odpovědí

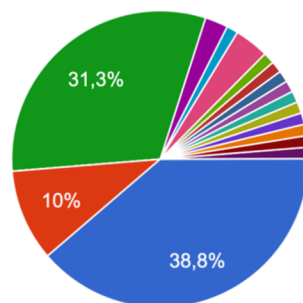

- Vůbec jsme spolu nemluvili
- V uplynulém pololetí alespoň jednou

Graf k 11. otázce

Kterou formu komunikace se školou preferujete?

80 odpovědí

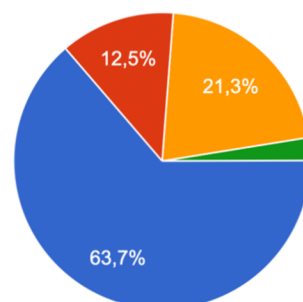
- Osobní kontakt
- Telefon
- Dopis
- Mail
- Přes elektronický přístup připravený p...
- Vzkazy přes dítě
- Třídní schůzky
- Záležít, čeho se komunikace týká, něco...

▲ 1/3 ▼

Graf k 12. otázce

Domníváte se, že spolupráce rodiny a školy je na dobré úrovni?

80 odpovědí

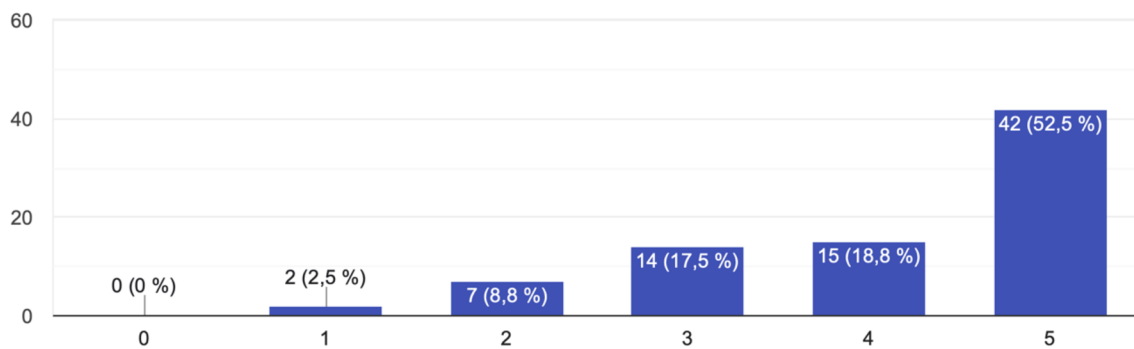

- Ano
- Nevím, nedokážu posoudit
- Jak kdy a v čem
- Ne

Graf k 13. otázce

Informovanost o dítěti ze strany školy je na odpovídající úrovni

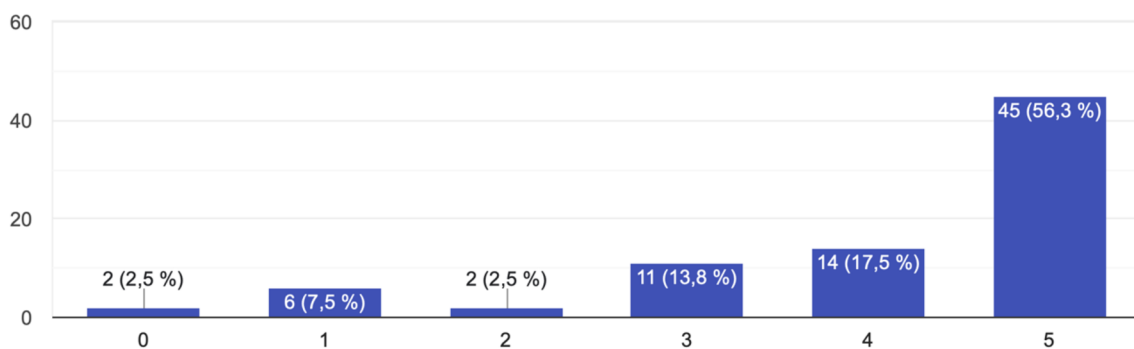
80 odpovědí

Graf k 14. otázce

Škola mi podává vždy aktuální informace o tom, co se děje, co se připravuje.

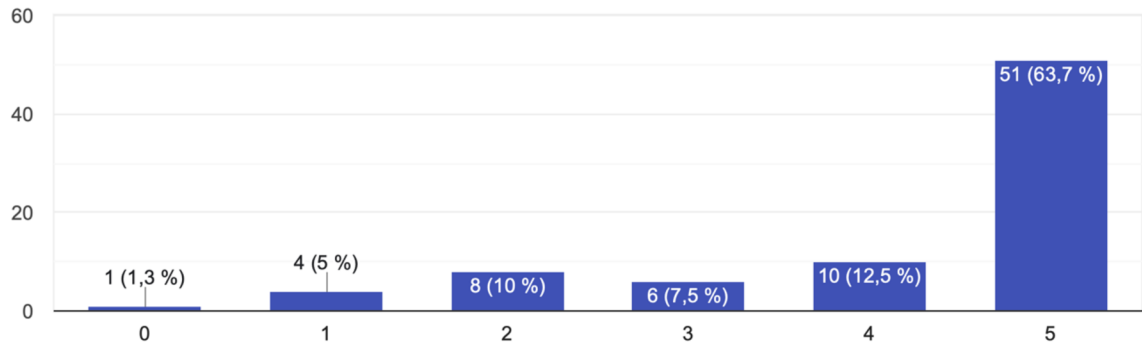
80 odpovědí

Graf k 15. otázce

Jednání učitele při styku se zákonným zástupcem je na odpovídající úrovni.

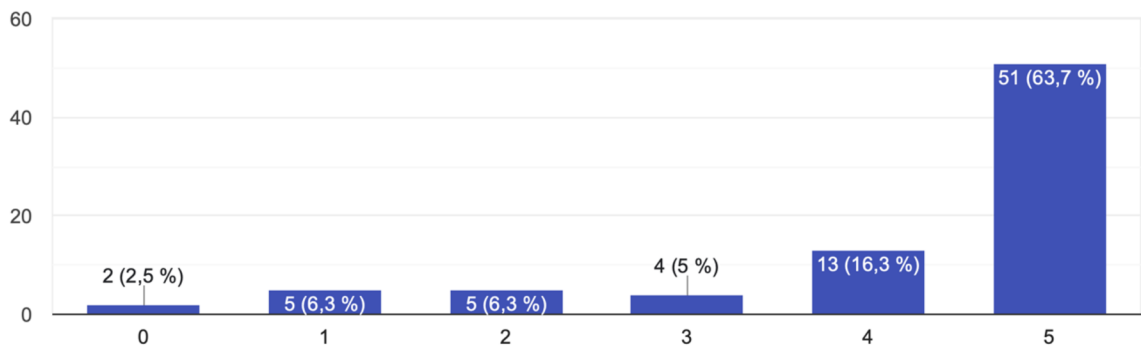
80 odpovědí

Graf k 16. otázce

Na učitele se mohou obrátit, když potřebuji pomoc s řešením problémů dítěte

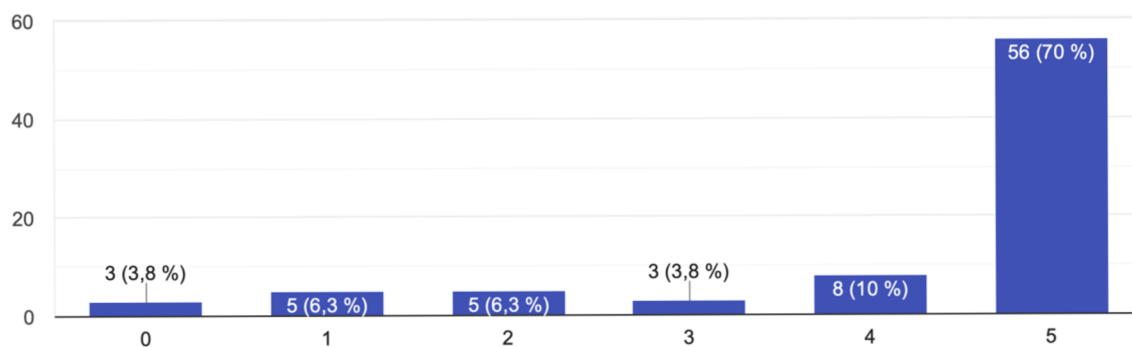
80 odpovědí

Graf k 17. otázce

Na vedení školy se mohu obrátit, když potřebuji pomoc s řešením problémů dítěte.

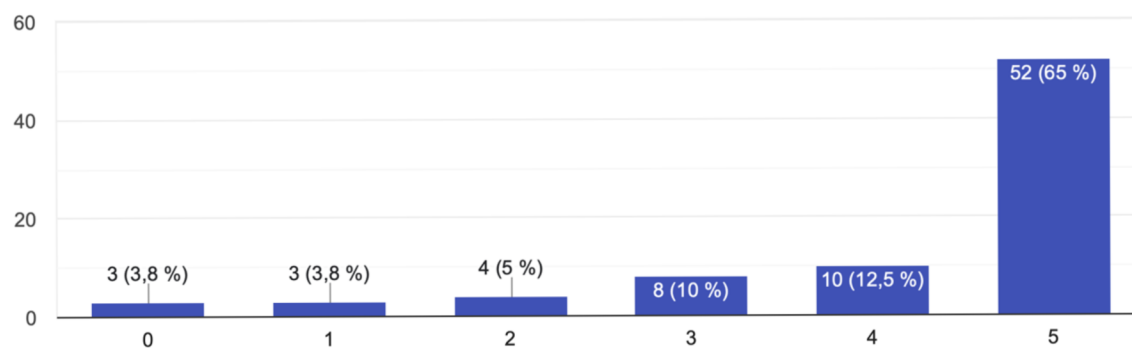
80 odpovědí

Graf k 18. otázce

Škola mi vždy vychází vstříc, pokud mám potřebu s ní cokoliv projednat

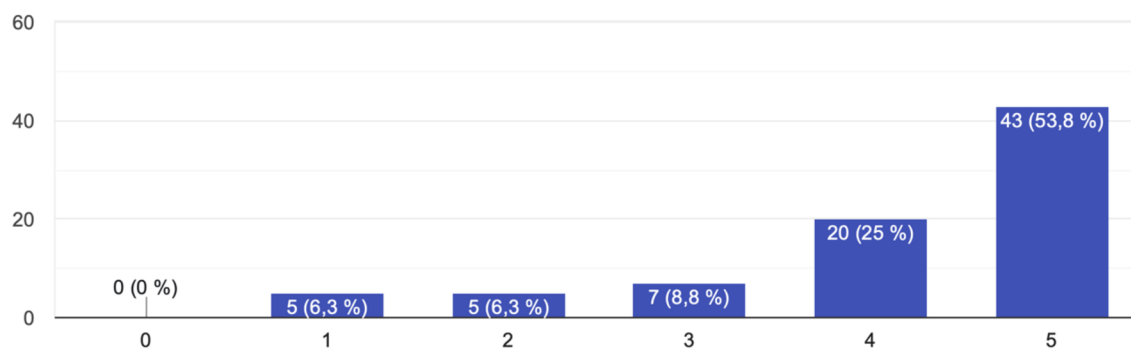
80 odpovědí

Graf k 19. otázce

Vyhovuje mi způsob, jakým se mnou škola komunikuje

80 odpovědí

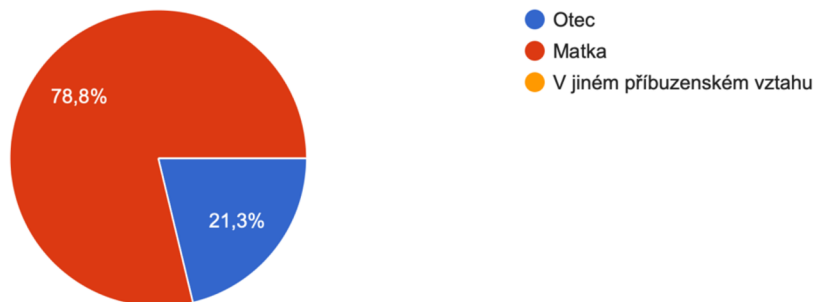

Grafy odpovědí 2.ZŠ

Graf k 1. otázce

Jsem žák/žákyně

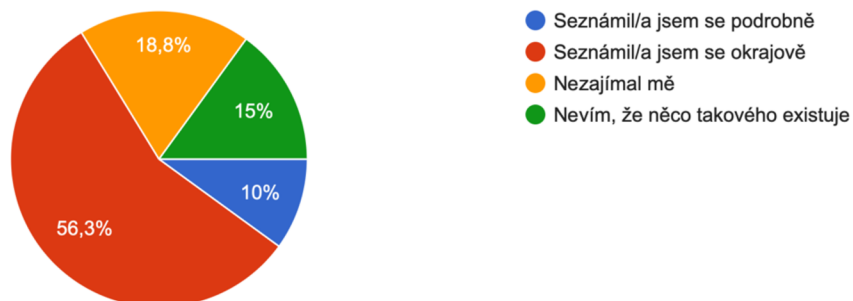
80 odpovědí

Graf k 2. otázce

Při výběru ZŠ jste se seznámil/a se školním vzdělávacím plánem.

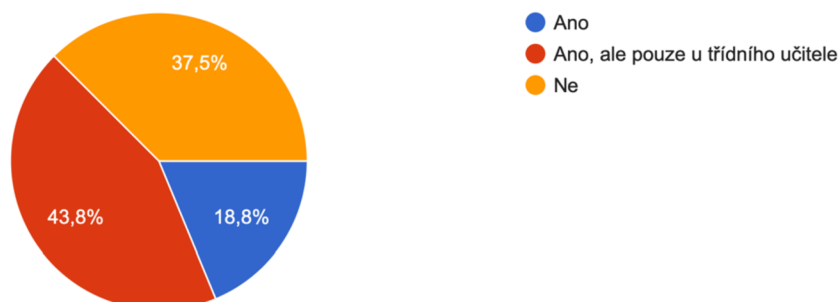
80 odpovědí

Graf k 3. otázce

Zajímá/a jste se o pohled vyučujících o předpokladech Vašeho dítěte?

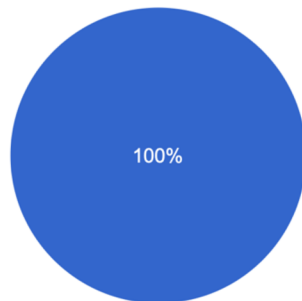
80 odpovědí

Graf k 4. otázce

Máte přehled o známkách Vašeho dítěte?

80 odpovědí

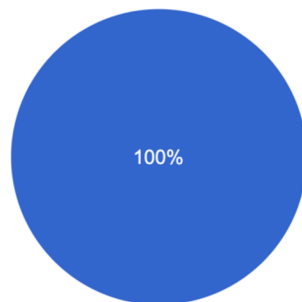

- Ano
- Ne
- Částečně

Graf k 5. otázce

Máte aktuální informace o školním výsledku za první pololetí?

80 odpovědí

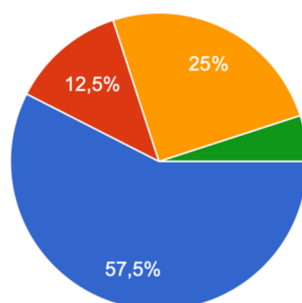

- Ano
- Pouze částečně
- Nemám, je to pouze věc dítěte
- Nemám, známky pro mě nemají význam

Graf k 6. otázce

Víte, jaké známky mělo Vaše dítě v pololetí?

80 odpovědí

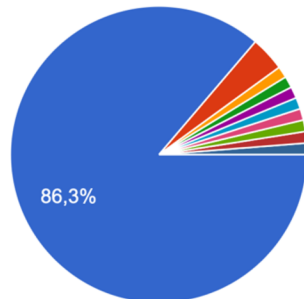

- Mělo vyznamenání
- Nejhorší známka byla 2
- Nejhorší známka byla 3
- Nejhorší známka byla 4
- Propadlo z jednoho předmětu
- Propadlo z více předmětů
- Nebylo klasifikováno
- Nevím

Graf k 7. otázce

Informuje Vás škola, když nastane nějaký problém s Vaším dítětem?

80 odpovědí

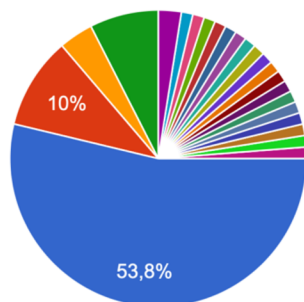
- Ano
- Ne
- Zatím problém nebyl
- Není příliš třeba něco řešit, komunikov...
- Teď už ano, ale až po vysvětlení, že p...
- Někdy, pokud jde o úraz. Na jiné probl...
- Zatím nebyl problém
- Nevím

▲ 1/2 ▼

Graf k 8. otázce

Co nejčastěji řešíte se školou?

80 odpovědí

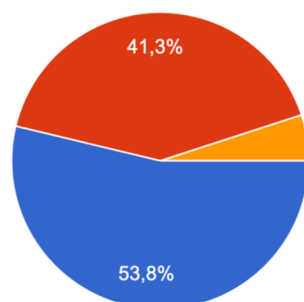
- Prospěch žáka
- Docházku
- Kázeňské problémy
- Nic
- nic
- mám bezproblémové dítě
- Výlety
- Nic závažného nebylo zatím potřeba ř...

▲ 1/3 ▼

Graf k 9. otázce

Účastníte se třídních schůzek?

80 odpovědí

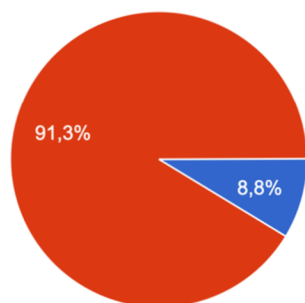

- Ano, vždy
- Občas, když to vyjde
- Neúčastním se, pro časové zaneprázdnění
- Neúčastním, nic neřeším

Graf k 10. otázce

Kdy naposledy jste mluvil/a s třídním učitelem?

80 odpovědí

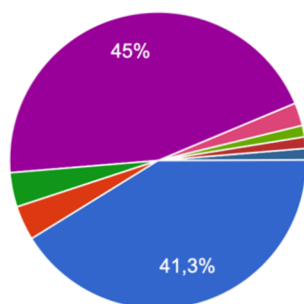

- Vůbec jsme spolu nemluvili
- V uplynulém pololetí alespoň jednou

Graf k 11. otázce

Kterou formu komunikace se školou preferujete?

80 odpovědí

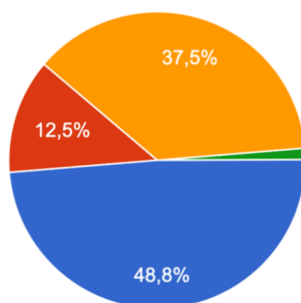
- Osobní kontakt
- Telefon
- Dopis
- Mail
- Přes elektronický přístup připravený p...
- Vzkazy přes dítě
- Třídní schůzky
- Pokud si jen předáváme informace, ta...

▲ 1/2 ▼

Graf k 12. otázce

Domníváte se, že spolupráce rodiny a školy je na dobré úrovni?

80 odpovědí

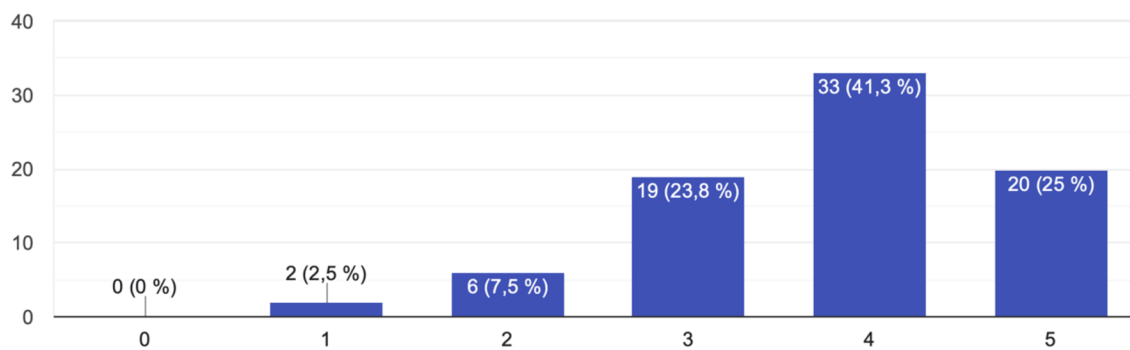

- Ano
- Nevím, nedokážu posoudit
- Jak kdy a v čem
- Ne

Graf k 13. otázce

Informovanost o dítěti ze strany školy je na odpovídající úrovni

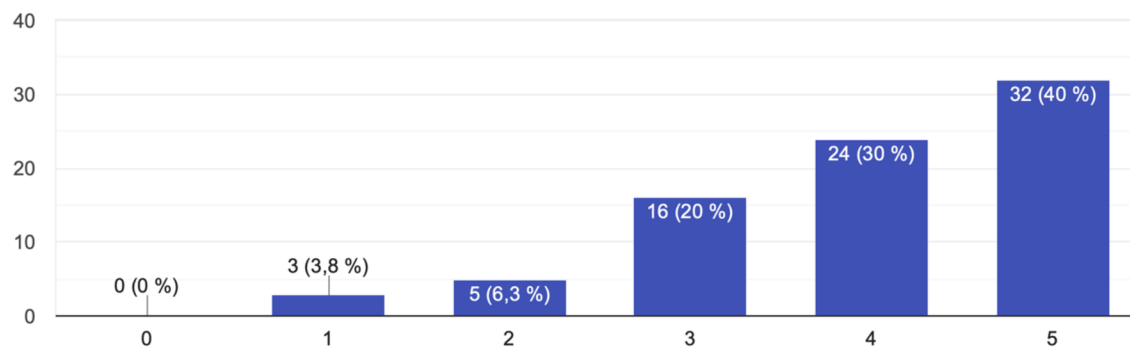
80 odpovědí

Graf k 14. otázce

Škola mi podává vždy aktuální informace o tom, co se děje, co se připravuje.

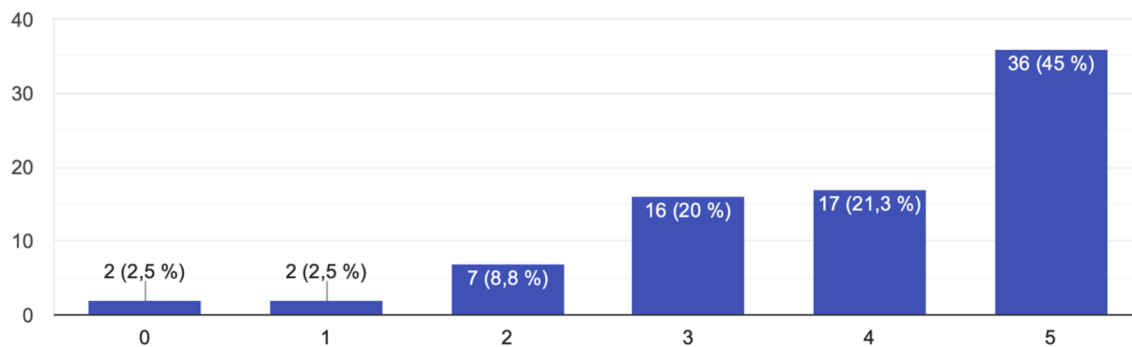
80 odpovědí

Graf k 15. otázce

Jednání učitele při styku se zákonným zástupcem je na odpovídající úrovni.

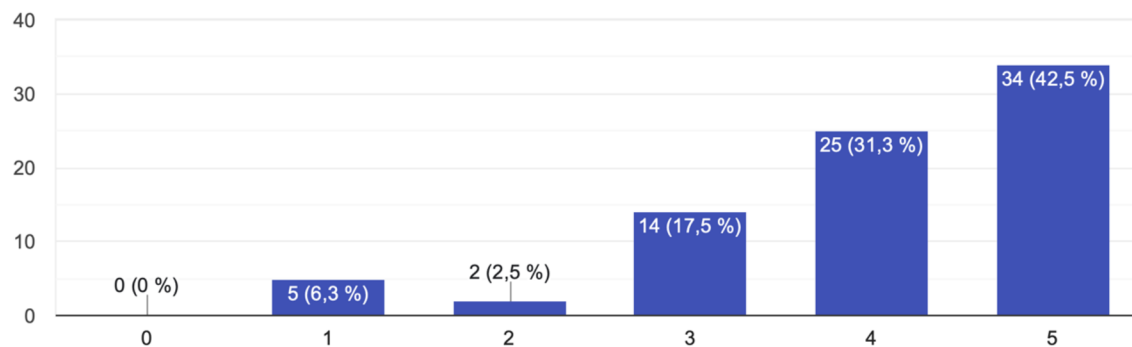
80 odpovědí

Graf k 16. otázce

Na učitele se mohou obrátit, když potřebuji pomoc s řešením problémů dítěte

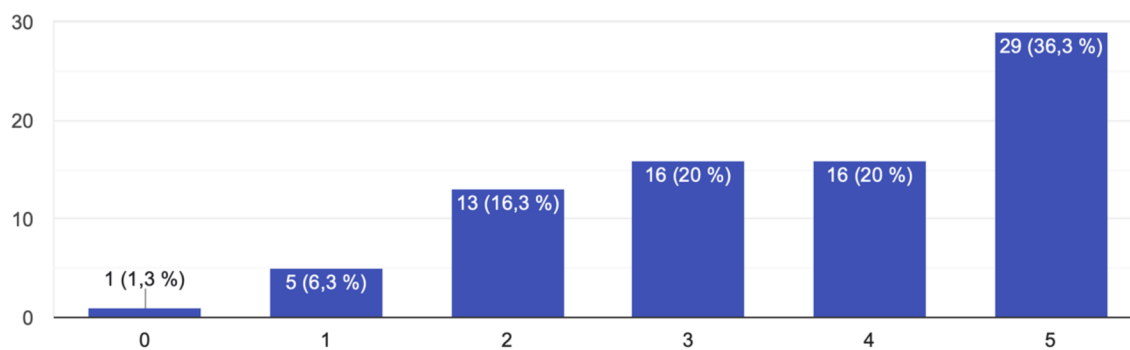
80 odpovědí

Graf k 17. otázce

Na vedení školy se mohu obrátit, když potřebuji pomoc s řešením problémů dítěte.

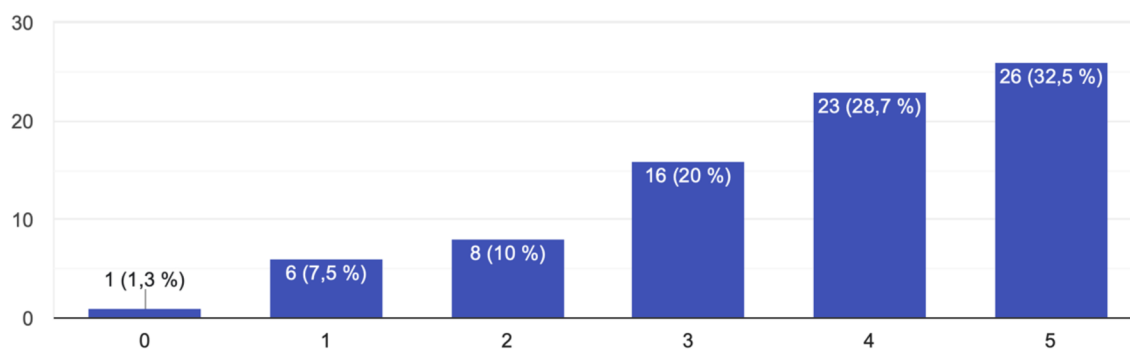
80 odpovědí

Graf k 18. otázce

Škola mi vždy vychází vstříc, pokud mám potřebu s ní cokoliv projednat

80 odpovědí

Graf k 19. otázce

Vyhovuje mi způsob, jakým se mnou škola komunikuje

80 odpovědí

